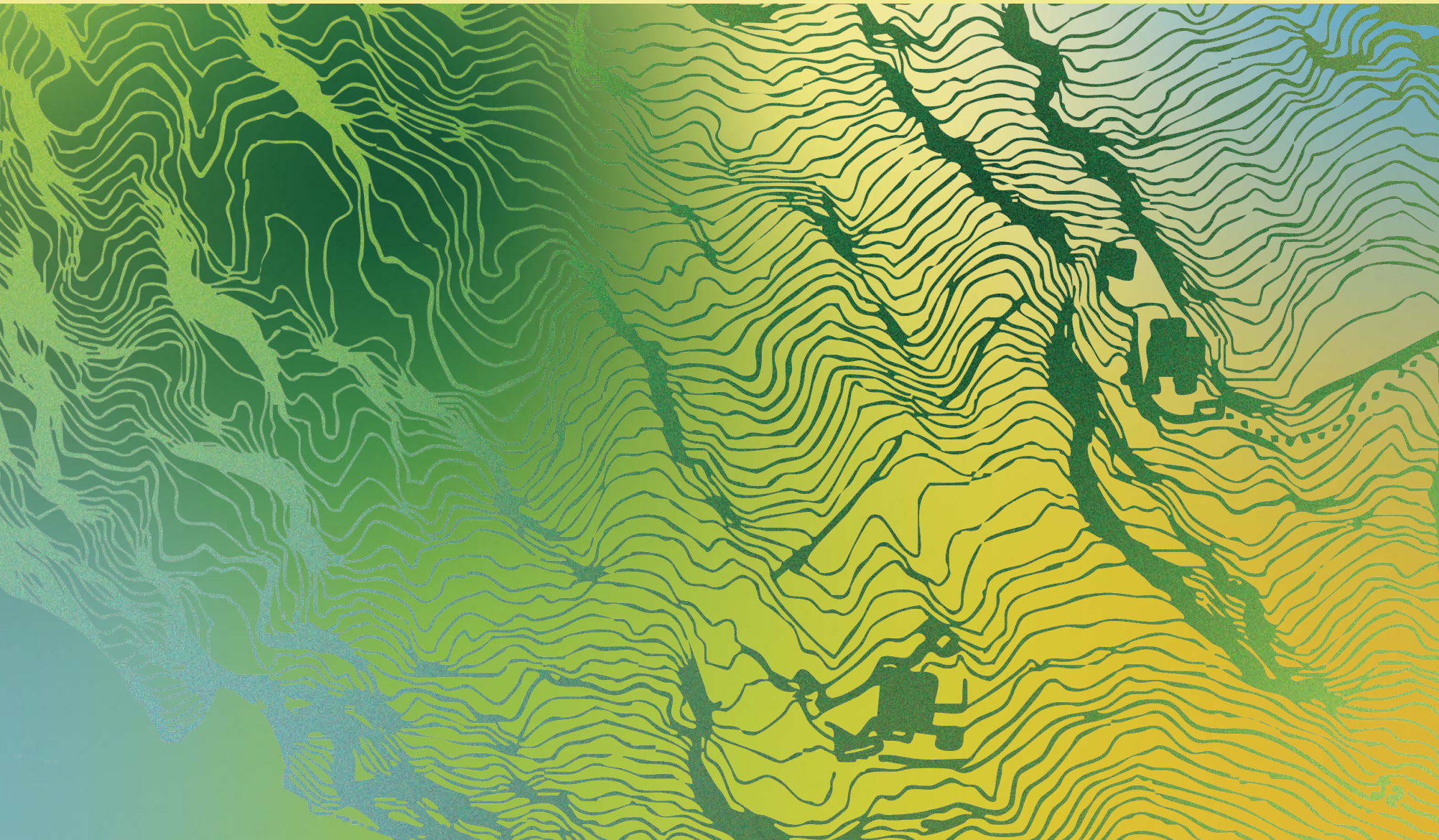
Evalueringsrapport Områdesatsingen Loddefjord og Olsvik 2019–2026

Sammendrag

Bergen kommunes satsing i Loddefjord og Olsvik har gitt positive resultater innen nærmiljøutvikling, trivsel og medvirkning. Innbyggerundersøkelsen viser økt tilfredshet med kultur- og fritidstilbud, en mer positiv vurdering av skoletilbudet, flere og bedre møteplasser, og flere som opplever nærmiljøet som inkluderende og trygt. De langsiktige levekårsmålene er likevel ikke dokumentert oppnådd.

Fysiske investeringer og samordnet styrking av fritidsfeltet har hatt stor effekt.
Fysiske oppgraderinger, etablering av møteplasser, og tilrettelegging av turstier, snarveier og uteområder er noen av de mest vellykkede tiltakene. Dette har bidratt til økt aktivitet, bedre tilgjengelighet og levende nærmiljø.

Skolesatsingen er den viktigste tjenesteinnovasjonen i programmet.
Aktiviserende læringsmodeller, ressurspersonordningen og samarbeidet mellom skole og NAV har skapt nye arbeidsformer som styrker læring, motivasjon og gjennomføringsevne.

Tverrsektorielt samarbeid er en suksessfaktor.
Områdesatsingen har bidratt til økt samarbeid mellom kommunale etater, frivillighet, næringsliv og innbyggere. Solid kunnskapsgrunnlag, lokal koordinering, samt god forankring i offentlige planer har vært avgjørende for å skape framdrift og legge til rette for varige endringer. Evalueringen viser også at varige resultater avhenger av forankring i videre drift.

Medvirkning og lokalt engasjement er styrket.
Nærmiljøgrupper, folkemøter, medvirkningsprosesser og lokaltilskuddsordning har gitt innbyggerne større mulighet til å påvirke utviklingen av områdene. Samtidig opplever mange fortsatt at påvirkninsgskraften kunne vært større.

Forord

Åtte år med områdesatsing har gitt muligheter for å teste nye samarbeidsformer, løfte gode initiativ i lokalmiljøet, og forbedre kommunens tjenester. Spennende uteplasser og nye steder hvor folk kan møtes er kommet på plass. Det er blitt tryggere å bevege seg, og det er blitt flere aktiviteter for barn og unge.

Skolesatsingen har fått nasjonal oppmerksomhet for utviklingen av nye læringsmetoder, som engasjerer elevene gjennom aktiv utforsking, gjerne utendørs.

Loddefjord og Olsvik er omgitt av fin natur. Her er det tilgang til sjø, skog, og til Lyderhorn, et av våre syv byfjell. Friluftsliv er viktig for trivsel og folkehelse, og mye arbeid er lagt ned for å gjøre disse områdene mer tilgjengelige for flere.

Det er mulig å få til mye, så lenge alle drar i samme retning. Kommunens områdesatsing i Loddefjord og Olsvik har engasjert organisasjoner, ildsjeler, lokalt næringsliv, kommunale etater, politikere og statlige organ. Jeg ønsker å rette en takk til alle som har bidratt, og som gjennom sin innsats har vist at de har et stort engasjement for Bergen vest!

Byråd for byutvikling
Eivind Nævdal-Bolstad

Innhold

BAKGRUNN: Hvorfor områdesatsing i Loddefjord og Olsvik?

1. Innledning

1.1. Formål, avgrensing og metode for evalueringen

1.2. Kort om områdene

1.3. Utfordringsbildet som utløste satsingen

MÅL OG STRATEGI: Hva ville man oppnå og hvordan?

2. Innretningen av områdesatsingen i Loddefjord og Olsvik

2.1. Mål og måleproblematikk

2.2. Forankring og organisering

2.3. Metodikk og gjennomføringsfaser

2.3. Finansiering og innsatsområder i programperioden

UTVIKLINGSTREKK: Hva har endret seg?

3. Endringstendenser i programperioden 2019-2026

3.1. Funn fra innbyggerundersøkelsene

3.2. Sammenligning av tall fra folkehelseoversikten

3.3. Innsikter fra kvalitative intervju med kommunale etater

3.4. Innspill fra nærmiljøgrupper og organisasjonsliv

PROGRAMEVALUERING: Hva er gjort og hva har man lært?

4. Lokalsamfunnsutvikling: Nærmiljø og livskvalitet

4.1. Økt aktivitet gjennom fysiske oppgraderinger

4.2. Økt deltakelse gjennom styrking av sosiale møteplasser

4.3. Økt medvirkning gjennom tilstedeværelse

5. Tjenesteutvikling: Skolesatsing og Nav-samarbeid

6. Byutvikling: Planprosesser og utvikling i programperioden

SAMLET EVALUERING AV INNSATS:
Hva har preget arbeidet og hva er oppnådd?

7. Samlet vurdering av innsatsen

7.1. Måloppnåelse

7.2. Hva har bidratt til resultatene?

7.3. Utfordringer og begrensninger

7.4. Erfaringer med organisering og samordning

7.5. Betydningen av statens tilskuddsmidler

8. Konklusjon

Referanser

Vedlegg: Oversikt over tilskudd i Loddefjord og Olsvik, og Tiltaksliste 2019-2025

BAKGRUNN:

Hvorfor område-satsing i Loddefjord og Olsvik?

1. Innledning

Loddefjord. **Foto:** Cavernia / Wikimedia

Alle større byer i Norge har noen geografiske områder med flere vedvarende levekårsutfordringer enn andre. For å motvirke at sosiale ulikheter mellom byområder øker, settes det ved behov inn en tverrsektoriell ekstrainnsats i utvalgte områder. Slik vil man ivareta viktige samfunnsmål, som for eksempel å gi barn like gode livssjanser uavhengig av hvor i byen de vokser opp.

Bystyret i Bergen har valgt områdesatsing som virkemiddel for å bidra til å utjevne sosial ulikhet, og har i Bystyresak 157/17 pekt ut Loddefjord og Olsvik som geografiske innsatsområder i perioden 2019-2026. Dette innebærer et samarbeid mellom stat og kommune om en målrettet og samordnet tidsavgrenset innsats, som skal bidra til varige forbedringer.

Samarbeidet er konkretisert i en programbeskrivelse, som definerer utfordringer, rammer, mål og strategier. Områdesatsing tar utgangspunkt i ressurser og utviklingsmuligheter som finnes i nærmiljøet, og involverer alle byrådsavdelinger med underliggende etater. Satsingen skal ikke erstatte ordinær drift, men bidra til utvikling og utprøving av nye og mer treffsikre metoder og samarbeidsformer.

1.1. Formål, avgrensning og metode for evalueringen

Denne evalueringen er bestilt av Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) i forbindelse med at programperioden utløper. Vurderingen tar utgangspunkt i programbeskrivelsen Områdesatsing i Loddefjord og Olsvik 2019-2026 slik det er vedtatt av Bystyret i 2019, sak 7/21. Evalueringen skal belyse følgende problemstillinger definert av KDD i tilsagnsbrev for 2026 (2026/13668):

- Er det blitt bedre fysiske kvaliteter og økt sikkerhet og livskvalitet i områdene?
- Er det utviklet samarbeidsformer og virkemidler som bidrar til bedre offentlige tjenester tilpasset lokale behov, og gode bo- oppvekst og nærmiljø?
- Har satsingen bidratt til å fremme deltakelse og medvirkning på ulike samfunnsarenaer?
- Er kobling mellom overordnet byutvikling og nærmiljøarbeid i områdesatsingene blitt bedre?

I tillegg til å svare ut disse fire problemstillingene, viser evalueringen også til hovedmål og delmål definert i intensjonsavtalen og programbeskrivelsen (se ellers kapittel 2.1. om mål og måleproblematikk.)

Evalueringen gjelder satsingen i Loddefjord og Olsvik, og tar ikke for seg Bergen kommunes områdesatsing som helhet. Evalueringen gir heller ikke en vurdering av hvor egnet områdesatsing er som virkemiddel. Her vises det i stedet til den nasjonale evalueringen som er gjennomført av Menon Economics på bestilling fra KDD (2025).

Rapporten gir ikke en uttømmende gjennomgang av tiltak, men viser til utvalgte eksempler. Det er valgt å gjøre en formativ egenevaluering som ser på prosess og læring. Intensjonen er at evalueringen skal bidra til videre arbeid med områdesatsing, ved å peke på noen suksessfaktorer og snubletråder fra arbeidet så langt. Evalueringen er basert på følgende datagrunnlag:

- Innbyggerundersøkelser Loddefjord og Olsvik, Respons Analyse (2018)
- Innbyggerundersøkelser Loddefjord og Olsvik, Lysio Research (2026)
- Midtveisevaluering av lokal tilskuddsordning, Asplan Viak (2023)
- Følgeforskning av skolesatsing, NORCE (pågående)[1]
- Barnetråkkregistrering Loddefjord og Olsvik (2018)[2]
- Årsrapporter og handlingsplaner i perioden 2019-2025
- Midtveisevaluering områdesatsing Loddefjord og Olsvik (2023)
- Kvalitative intervju med kommunale og ikke-kommunale samarbeidsparter
- Innspills-workshops med nærmiljøgrupper

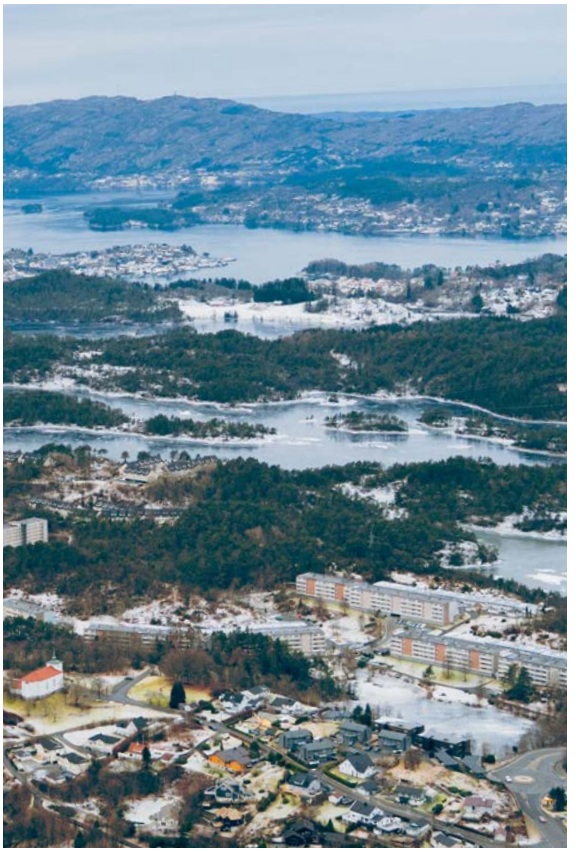
1. Vurderingen av skolesatsingen i Loddefjord og Olsvik i kap. 4.2. er basert på foreløpige funn fra pågående følgeforskning. Endelig forskningsrapport for skolesatsingen kommer i desember 2026.
2. Barnetråkk er et verktøy for medvirkning som lar barn fortelle hvordan de bruker sitt nærmiljø. Det gir dem mulighet til å registrere og kartlegge områder de ferdes på, hvilke steder de liker, og hvordan arealene fungerer for dem. Dette verktøyet brukes av offentlige myndigheter for å forstå barns behov og ønsker i planprosesser I følge Plan- og bygningsloven kap. 5 har kommunen et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge.

1.2. Kort om områdene

Levekårssonene Loddefjord og Olsvik ligger i Laksevåg bydel vest i Bergen, og omfatter ca. 11 000 innbyggere. Områdene ligger naturskjønt til, med både fjell, skog, badeplasser og grøntområder. Det er et mangfoldig nærmiljø med rikt organisasjonsliv, godt utbygd handels- og servicetilbud, og gode busstilbud til Bergen sentrum. Loddefjord er særlig kjent for et aktivt og særpreget musikkmiljø innen hiphop- og alternativsjangeren, med en rekke profilerte artister. 5071, det gamle postnummeret til Loddefjord, er blitt symbolet på denne urbane subkulturen, og er i dag en mye brukt identitetsmarkør.

Loddefjord ble bygget ut som drabantby på 1970- og 80-tallet og er dominert av lav- og høyblokkbebyggelse organisert i borettslag. I Kommuneplanens arealplan (KPA) defineres sentrale deler av Loddefjord som et sentrums- og byfortettingsområde. Flere kommunale funksjoner som bibliotek, kultursal, legevakt og NAV-kontor er lokalisert inne på kjøpesenteret Vestkanten som ligger rett ved Bjørndalspollen i Loddefjorddalen. Her ligger også flere populære kommersielle aktivitetstilbud. Bussterminalen er lokalisert utenfor kjøpesenteret og er et viktig kollektivknutepunkt for Bergen vest.

På Loddefjordåsen rett bak Vestkanten eier Bergen kommune store områder. Her ligger offentlige funksjoner som Sandgotna skole (8-10.trinn), Loddefjord skole (1-7. trinn), ungdomshuset Elvetun, et kommunalt bofellesskap, Frida Fasmer sykehjem, og to barnehager. Vadmyra skole (1-7.trinn), Vadmyrabanen og Vadmyra-

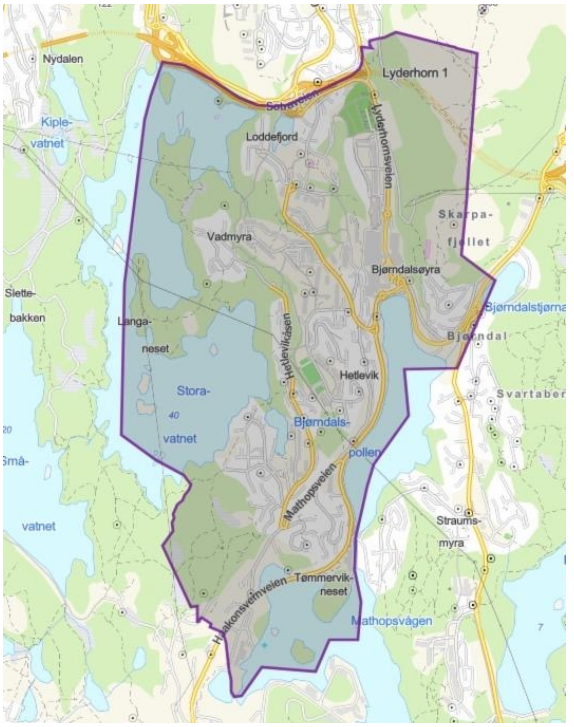

Utsikt til Loddefjord. **Foto:** Filip Glezgo.

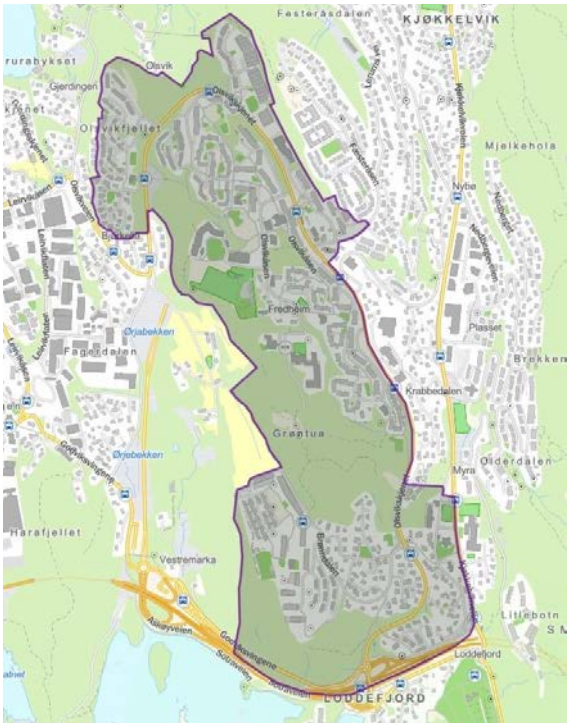
hallen ligger om lag 300-500 meter i luftlinje sørvest for Vestkanten.

Riksvei 555 ligger som en fysisk barriere mellom de to levekårssonene, og er traséen for utbyggingen av Sotrasambandet. Det er regulert inn et stort rekreasjonsområde i nordenden av Storavatnet, som skal etableres på fyllmassene etter utbyggingen av Sotrasambandet når det er ferdigstilt i 2028.

I Olsvik er bebyggelsen hovedsakelig lavblokker og rekkehus bygget mot slutten av 70-tallet og begynnelsen av 80-tallet. Her er kommunen også en større grunneier, og det er flere kommunale boliger innenfor sonen. Olsvik skole (1-10. trinn) er en av de største grunnskolene i Bergen,

Områdesatsingen i Loddefjord. Bilde: Visgi

Områdesatsingen i Olsvik. Bilde: Visgi

og ligger i nærheten av Olsvikåsen videregående skole, flere barnehager, og det nye nærmiljøanlegget ved Olsvikhallen og Olsvikbanen. Her ligger også Olsvikparken som en viktig grønn lunge. Det ligger et helsehus og et mindre handelsbygg sentralt plassert i Olsvik. De fleste andre tjenestetilbud og sentrumsfunksjoner er lokalisert i Loddefjord.

1.3. Utfordringsbildet som utløste satsingen

I intensjonsavtalen fra 2019 står det at «områdene kjennetegnes av komplekse fysiske, miljømessige og sosiale utfordringer, og står foran omfattende infrastrukturutbygging og fortetting» (Sak 1231/19)

Kommunens folkehelseoversikt viser vedvarende tendens til opphopning av levekårsutfordringer i begge områdene. De indikatorene som pekte seg særlig tydelig ut ved oppstart av satsingen var:

- Lav gjennomføringsgrad i videregående skole og høyt fravær i ungdomsskolen
- Høy andel unge med grunnskole som høyeste fullførte utdanning,
- Høy andel unge uføre og arbeidsledge
- Mange barn i lavinntektsfamilier
- Medianinntekten i begge områder under gjennomsnittet i Bergen.
- Mange barnevernstiltak
- Lavt aktivitetsnivå blant barn og unge både innen kultur og idrett
- Høy andel ungdom med psykisk uhelse
- Høy andel barn med enslige foreldre og personer over 67 år som bor alene.

Utsiktsbilde fra Grøntua Olsvik. **Foto:** Disa Tell

Innspillsmøter og kvalitative intervju med lokale interessenter i forprosjektet bekrefter oppfatningen av indikatorene. De peker samtidig på ulike konsekvenser av disse, og konkretiserer utfordringer man opplever det som nødvendig å adressere. Det ble blant annet uttrykt bekymring for utenforskap blant barn og unge, og flere av fagpersonene understreket viktigheten av deltakelse i utdanning og organisasjonsliv. Det ble pekt på behov for flere inkluderende møteplasser, flere aktiviteter for barn og unge, flere lokaler for organisasjonsaktivitet, og bedre oversikt over tilbud. Det ble pekt på behov for rehabilitering av flere skole- og idrettsbygg

Mange innspill handlet om utfordringer knyttet til mobilitet og fremkommelighet, særlig for myke trafikanter. Oppgradering av turløyper og bedre tilgang til naturområder og badesteder var også viktig for mange av innbyggerne.

For å innhente kunnskap om barn og unges oppfatting av eget nærmiljø ble det i samarbeid med Plan- og bygningsetaten (PBE) gjennomført Barnetråkkregistrering med elever på 6. og 9.trinn på lokale skoler i 2018. Registreringene avdekket behov for oppgradering av lekeplasser og skolenes uteområder, samt å styrke grøntområder og utendørs anlegg som inviterer til aktivitet og lek. I tillegg ble det identifisert flere områder, skoleveier, stier og gangveier som barna opplevde som farlige, skumle eller dårlig vedlikeholdt.

MÅL OG STRATEGI:

Hva ville man oppnå og hvordan?

Utsiktsbilde fra Lyderhorn **Foto:** Filip Glezgo

2. Innretningen av områdesatsingen i Loddefjord og Olsvik

2.1. Mål og måleproblematikk

Stortingsmeldingen Gode bysamfunn med små skilnader heter det at formålet med områdesatsing er:

Å bidra til å jamne ut sosiale skilnader ved at fleire bebuarar i område med særskilde levekårsutfordringar kan bli økonomisk sjølvstendige gjennom arbeid og bli aktive deltakarar i lokalsamfunna og storsamfunnet. Innsatsen i områdesatsingane skal også bidra til varige forbetringar av tenester, og betre fysiske og sosiale nærmiljøkvalitetar i levekårsutsette område. (Meld. St. 28)

De statlige føringene går igjen i målene for områdesatsingen i Loddefjord og Olsvik:

Hovedmål:

Hovedmålet med satsingen er å forbedre fysiske og sosiale forhold og bidra til å motvirke sosial ulikhet når områdene fortettes og videreutvikles.

Delprogram 1: Nærmiljø

Mål: Gode nærmiljøer med sosiale møteplasser, aktivitetsmuligheter og trygg ferdsel.

Delprogram 2: Oppvekst og utdanning

Mål: Innovasjon og metodeutvikling for å redusere frafallet i skolen og øke utdanningsnivået i befolkningen.

Delprogram 3: Byutvikling og infrastruktur

Mål: Byutvikling og infrastrukturtiltak som bidrar til å øke områdets attraktivitet og som bidrar til mer variert befolkningssammensetning i fortettingsområdene.

Oppsummert peker programbeskrivelsen for Loddefjord og Olsvik på følgende mål for satsingen:

Lokalsamfunnsutvikling	Effektmål for innbyggere/ nærmiljø	• Bedre fysiske kvaliteter i området • Flere barn som mestrer og opplever inkludering i skolen • Gode nærmiljø med åpne møteplasser, aktivitetsmuligheter og trygg ferdsel • Flere arenaer for dialog og medvirkning
Tjenesteutvikling	Organisatoriske mål for Bergen kommune	• Utvikle samarbeidsformer og virkemidler som bidrar til bedre offentlige tjenester tilpasset lokale behov • Øke kommunal effektivitet og slagkraft gjennom tverrsektorielle samarbeid • Bedre kobling mellom overordnet byutvikling og nærmiljøarbeid i områdesatsingene
Byutvikling	Samfunnsmål	• Motvirke sosial ulikhet • Redusere frafall i skolen • Sikre en variert befolkningssammensetning

På komplekse og strukturelle utfordringer kan det være vanskelig å påvise direkte sammenheng mellom tiltak og effekt. Flere av effektmålene baserer seg på subjektive kriterier (trivsel, inkludering, mestring, gode og trygge nærmiljø, gode møteplasser), og de overordnede samfunnsmålene er så langsiktige at man ikke vil se resultatet før etter at programperioden er ferdig (f.eks. redusert frafall i skolen). By- og levekårsutvalget har konkludert med at områdesatsinger kan ha positive resultat på opplevd trygghet og livskvalitet, men at det er mer begrenset hva områdesatsinger kan gjøre med segregasjonsutfordringer og andre store strukturelle utfordringer i byutvikling eller levekår (NOU 2020:16)

Statlige føringer og politiske signaler har gradvis endret seg siden oppstart av satsingen. I dag legges det mer vekt på tjenesteutvikling og implementering av tiltak til ordinær drift enn tidligere. Man er også mer opptatt av overføringsverdi til andre områder. Parallelt med dette foregår det en dreining bort fra de store strukturelle målsetningene (Menon Economics, 2025).

2.2. Forankring og organisering

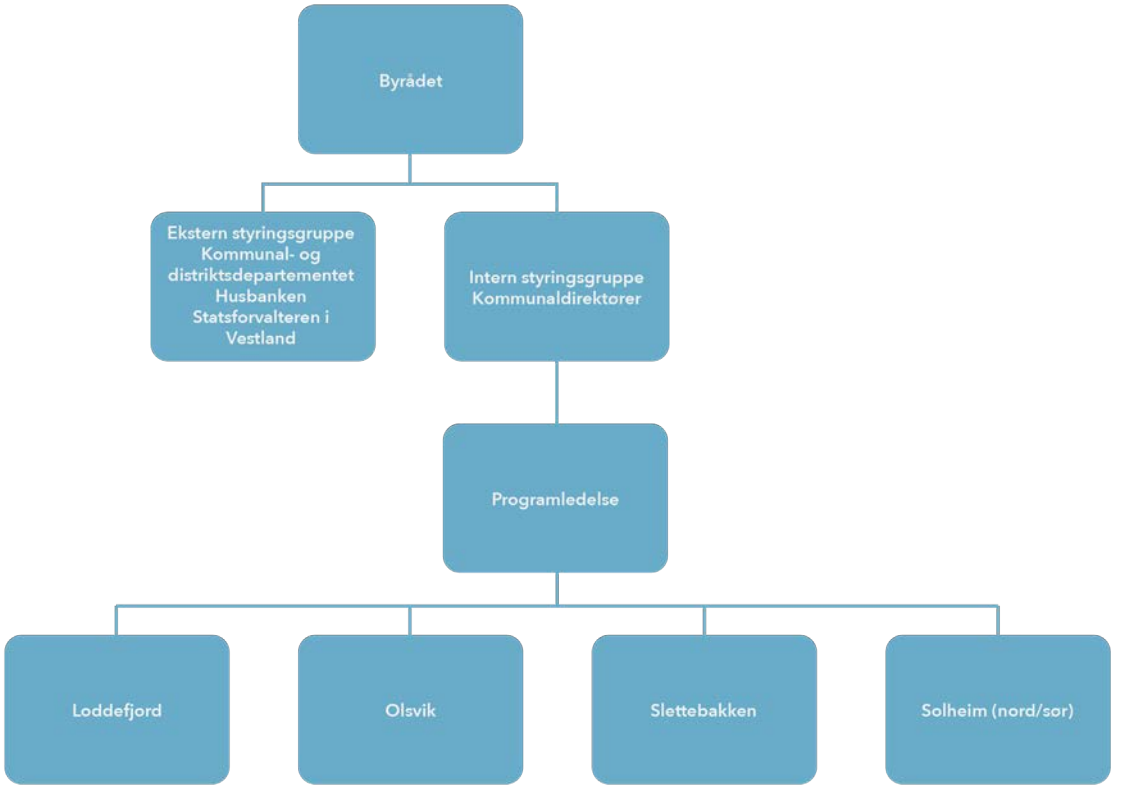
Områdesatsingen i Loddefjord og Olsvik inngikk i den etablerte organiseringen av områdesatsingene i Bergen. Kommunen hadde allerede erfaring med områdesatsinger i andre deler av byen, og satsingen ble bygget opp innenfor en eksisterende programstruktur.

Bergen kommunes områdesatsinger er forankret i bystyret, og byrådet er programeier. Byrådsavdeling for byutvikling (BBU) har ansvar for programledelse og koordinering på tvers av byrådsavdelingene. Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) koordinerer statens innsats i områdesatsingene.

Områdesatsingene i Bergen er organisert med en programleder, og en lokal koordinator i hvert geografisk satsingsområde. Utvikling, gjennomføring og oppfølging av de kommunale tiltakene skjer i linjeorganisasjonen, og er forankret i de ansvarlige byrådsavdelinger og etater. Programarbeidet omfatter også samarbeid med statlige aktører, frivillige organisasjoner, næringsliv og andre lokale samarbeidspartnere. Programledelsen er plassert på nivå 1 i organisasjonen for å koble lokale behov og utfordringer til kommunens strategiske beslutningsprosesser og bidra til at utviklingen av nærmiljø, tjenester og byutvikling ses i sammenheng.

Organiseringen bygger på en forståelse av at levekårsutfordringer ikke kan løses av en sektor alene. Områdesatsingen er derfor innrettet som et tverrsektorielt program som skal samordne virkemidler og innsats på tvers av kommunale sektorer, og mellom kommune, stat og lokalsamfunn.

For å understøtte dette arbeidet ble satsingen innlemmet i kommunens styrings- og samordningsstruktur for områdesatsingene. På strategisk nivå deltar kommunaldirektørene i en felles styringsgruppe, og de ulike byrådsavdelingene er representert i en samordningsgruppe. For å følge opp de statlige forpliktelsene ble det

etablert faste møtepunkter mellom Bergen kommune og KDD.

På lokalt nivå ble det etablert nærmiljøgrupper som arenaer for dialog mellom innbyggere, frivillighet, lokale organisasjoner og kommunen. Det er også gjennomført folkemøter og ulike medvirkningsprosesser som en del av satsingens arbeid med lokal forankring.

Områdesatsingen skiller seg fra kommunens ordinære organisering ved at den er geografisk avgrenset og innrettet mot samordning av innsats både horisontalt mellom sektorer og vertikalt mellom kommune, stat og lokalsamfunn. Utfordringene man skal forsøke å løse er så komplekse at man må se totaliteten av faktorer som kan bidra til bedre levekår i sammenheng.

I intensjonsavtalen mellom staten og Bergen kommune er det slått fast at satsingen skal prioritere både fysisk og teknisk opprustning, styrking av sosiale og kulturelle tiltak, og det å etablere arenaer for dialog og samarbeid med beboere og aktører i områdene. Samtidig er innovasjon, tjenesteutvikling og utprøving av nye samarbeidsformer holdt frem som viktig.

Områdesatsingen mobiliserer både kommune, stat, frivillighet og næringsliv, ut fra en tanke om at samlet innsats på flere fronter samtidig vil øke sjansene for varig virkning. Arbeidet veksler mellom kortsiktige og langsiktige tiltak, og innsatsen foregår parallelt på tre ulike nivåer:

- **Lokalsamfunnsutvikling**
  Mer kortsiktige, innovative, forebyggende eller kompenserende tiltak som skal forbedre bo- og nærmiljøer fysisk og sosialt.

- **Tjenesteutvikling**
  Organisatoriske tiltak og utvikling av nye metoder for å forbedre tjenester rettet mot innbyggere i levekårsutsatte områder. Skal både motvirke negativ utvikling og sikre at man lærer av tidligere erfaringer.

- **Byutvikling**
  Langsiktige, strukturelle tiltak, koordinering av planarbeid, politiske- og strategisk mål, som trekker de lange linjene i området.

Programevalueringen (kap. 4, 5 og 6) tar utgangspunkt i disse tre nivåene.

2.3. Metodikk og gjennomføringsfaser

Metodikken som er brukt i områdesatsingen i Loddefjord og Olsvik er basert på prinsippene innen samfunnsarbeid. Satsingene tar utgangspunkt i lokalbefolkningens egne ønsker og behov, og bygger på de styrker og muligheter som finnes i nærmiljøet (Ågotnes, G. og Larsen, A.K. red. 2022). Gjennomføringen har fulgt denne modellen fra Husbanken, der man går gjennom ulike faser i programperioden:

Områdesatsinger skal være kunnskapsbasert og innbyggersentrert, og en av de viktigste suksessfaktorene er å starte med å etablere et grundig kunnskapsgrunnlag. Første fase av satsingen bestod derfor av et forprosjekt i 2018, der man vurderte og identifiserte oppgaver og innretning. Her gikk man inn i et nytt geografisk område med erkjennelsen av at man ikke satt med det totale bildet, og ønske om å få større innsikt i stedets egenart og lokale kontekst. Arbeidet kombinerte planfaglig utredningsarbeid, deltagerdemokrati og et ønske om å løfte frem flere stemmer. Verktøy som ble benyttet i utarbeidelsen av kunnskapsgrunnlaget var:

- Kartlegging av interessenter og nøkkelpersoner
- Kartlegging av tilgjengelige bygg og arenaer, aktivitetstilbud og organisasjoner
- Innbyggerundersøkelser
- Innhenting av statistikk/folkehelserapport

- Planfaglige vurderinger
- Innspillmøter og åpne folkemøter
- Barnetråkkregistrering
- Kvalitative intervju
- Observasjon og befaringer
- Workshops med utvalgte målgrupper

Kunnskapsgrunnlaget ble brukt til å identifisere og prioritere tiltak som er skreddersydd for de spesifikke behovene i området. I programperioden har kombinasjonen av den geografiske innretningen, et solid kunnskapsgrunnlag og en tydelig programorganisering lagt til rette for økt tverrsektorielt samarbeid, der det normalt ville vært tradisjonell sektordelt tjenesteyting.

2.4. Finansiering og innsatsområder i programperioden

Den økonomiske oversikten under er avgrenset til perioden 2019-2025, ettersom regnskapet for 2026 ikke var ferdigstilt da analysene ble gjennomført. Bergen kommune har ubrukte tilskuddsmidler som disponeres i 2026.

I løpet av satsingen i Loddefjord og Olsvik har de årlige statlige bevilgningene fra KDD økt fra 3 mill. kroner i 2019 til 11 mill. kroner i 2025. Samlet tilskudd fra KDD i perioden 2019-2025 utgjør 55,1 mill. kroner. Bergen kommune har i tillegg bidratt med en årlig egenandel til satsingen, slik at samlet ressursbruk innenfor områdesatsingen utgjør om lag 66,8 mill. kroner i perioden 2019-2025. Dette inkluderer 2,8 mill. kroner i tilskudd fra Husbanken i 2025.
Den største enkeltposten har vært innenfor delprogrammet Oppvekst og utdanning. Her er det brukt om lag 23,2 mill. kroner til utviklingsarbeid for å øke gjennomføringsgraden i videregående opplæring.

Det er brukt om lag 26,3 mill. kroner på fysiske oppgraderinger og lavterskelaktiviteter i perioden. Av dette ble om lag 9 mill. kroner fordelt som tilskudd til lokale lag og organisasjoner. De største tilskuddene er gitt til oppgradering av aktivitetsområder i borettslag, men det er også gitt støtte til lavterskeltilbud, sosiale møteplasser og arrangementer i nærmiljøet.

Videre er om lag 17,3 mill. kroner brukt til kartlegginger, evalueringer, informasjon og medvirkningsprosesser, nærmiljøkontor, koordinering av folkemøter, nærmiljømøter og innbyggerundersøkelser, samt administrasjon og samordning av satsingen.

Det er viktig å merke seg at tallene over ikke gir et fullstendig bilde av den samlede innsatsen i området. I tillegg til den kommunale egenandelen har Bergen kommune bidratt gjennom personalressurser, tjenesteutvikling og investeringer finansiert over ordinære budsjetter.
I programperioden har kommunen blant annet investert i park- og naturområder, gang- og sykkelveier, møte- og lekeplasser, planprosesser, ny helsestasjon og nytt sykehjem. For enkelte tiltak er tilskuddsmidler fra områdesatsingen brukt som medfinansiering, mens andre tiltak er finansiert gjennom kommunens ordinære budsjetter og investeringsprogrammer. Samlet illustrerer dette at

Foto: Filip Glezgo

ressursinnsatsen i området har vært betydelig større enn det som framgår av områdesatsingens budsjett alene.

De statlige tilskuddsmidlene har i hovedsak fungert som utviklingsmidler. Midlene har bidratt til å prøve ut nye arbeidsformer, styrke samarbeid på tvers av sektorer og realisere tiltak som senere kan videreføres gjennom ordinær drift og kommunale planer. En viktig hensikt med satsingen har også vært å synliggjøre lokale behov og utviklingsmuligheter, og bidra til at disse blir fulgt opp gjennom kommunens ordinære tjenester, planer og investeringer.

UTVIKLINGSTREKK:

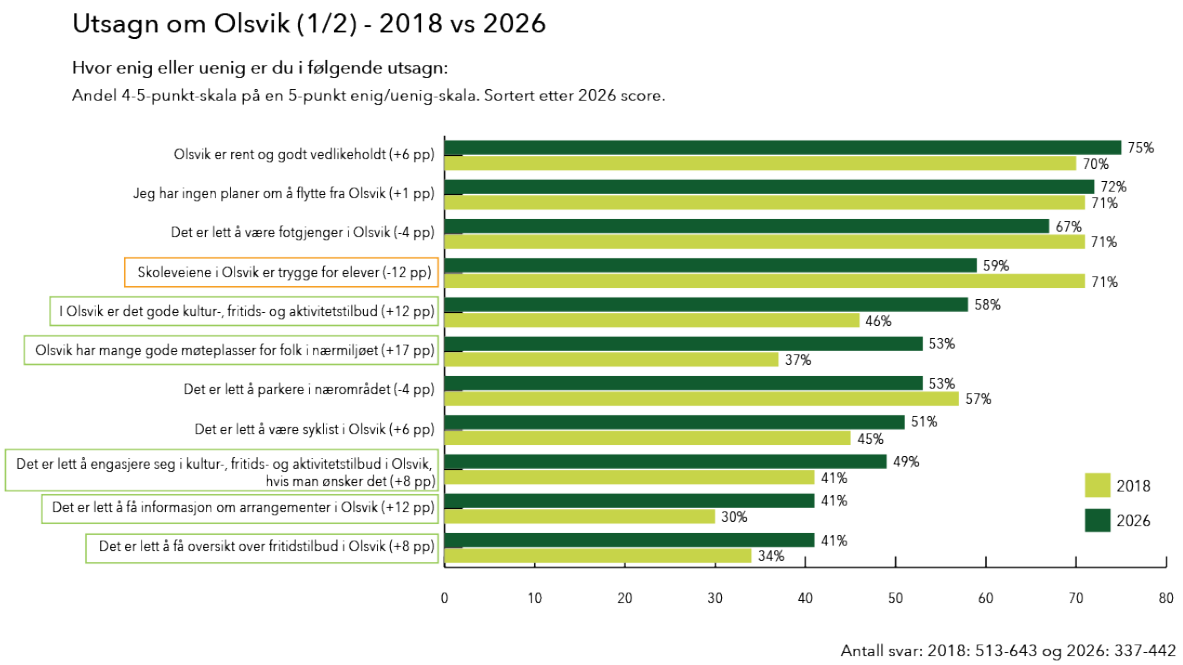
Hva har endret seg?

3. Endringstendenser i programperioden 2019-2026

3.1. Funn fra Innbygger-undersøkelsen

Som del av forprosjektet til områdesatsingen ble det gjennomført en innbyggerundersøkelse av Respons Analyse. For å følge opp utviklingen og tiltakene som er gjennomført siden den første målingen i 2018, gjennomførte Lysio Research en ny innbyggerundersøkelse våren 2026. Undersøkelsene kartlegger innbyggernes opplevelse av nærmiljø, trivsel, tilhørighet og sosial kontakt.

Svarene fra undersøkelsen i 2026 viser at både Loddefjord og Olsvik fortsatt oppleves som attraktive steder å bo. Rundt 70% av innbyggerne har ingen planer om å flytte fra området, og mellom 80 og 85% av respondentene anbefaler andre å flytte dit. Undersøkelsen viser en positiv utvikling på flere av innsatsområdene for områdesatsingen.

Antall svar: 2018: 513-643 og 2026: 337-442

Positiv utvikling i nærmiljø, kultur- og fritidstilbud

Den tydeligste forbedringen gjelder synet på kultur-, fritids- og aktivitetstilbud og møteplasser i nærmiljøet. I Olsvik er det 17 pp økning til 53% i andelen som mener at man har gode møteplasser i nærmiljøet. Andelen som opplever at det er gode aktivitetstilbud har økt med 8 pp til 66% i Loddefjord og med 12 pp til 58% i Olsvik. Interessen for lokale arrangementer har også økt, særlig innen sosiale og kulturelle aktiviteter. Flere opplever også at informasjon om tilbud og arrangementer er lettere tilgjengelig, og at det er enkelt å engasjere seg i lokale arrangement. Denne utviklingen samsvarer godt med den målrettede satsingen på å styrke kulturtilbud, møteplasser og nærmiljøanlegg i perioden. Andelen som oppgir at de deltar i organisasjonslivet er likevel stabilt lav. Her kan noe av forklaringen ligge i at respondentene som svarer er over 18 år, mens satsingen på aktiviteter primært har vært rettet mot barn og unge. Etableringen av Lyderhorn frivilligsentral i 2025 er en faktor som også har bidratt til å bedre informasjonstilgang og flere sosiale møteplasser.

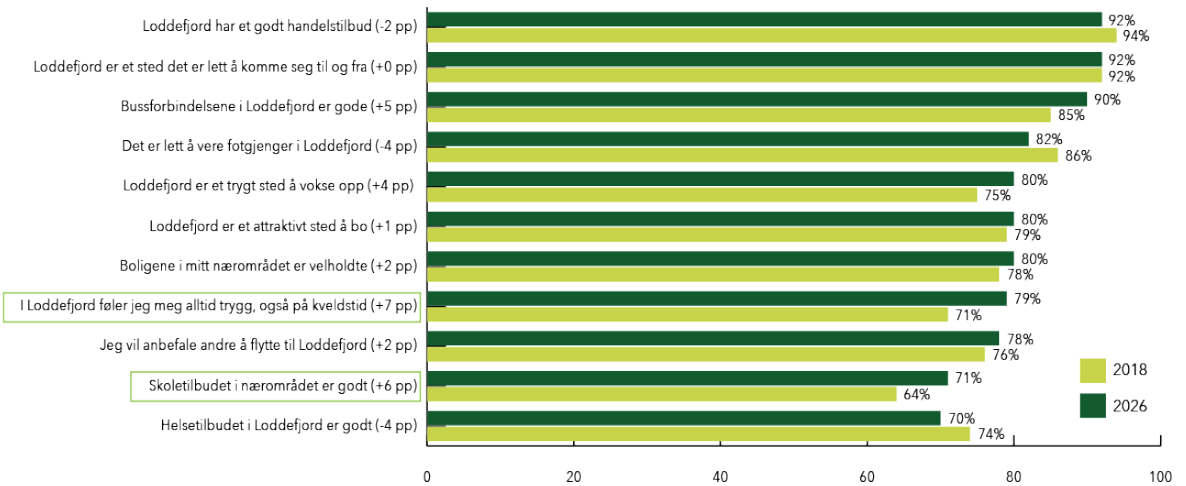
I Olsvik trekkes Brønndalen friområde og Olsvik nærmiljøanlegg frem som særlig positive tiltak i fritekstfeltene på undersøkelsen, og andelen som opplever at nærmiljøet har god tilgang på parker og lekeplasser har økt med hele 7 pp. til 87% i Olsvik siden 2018.

Økt trygghet

Opplevd trygghet har økt markant i Loddefjord, og holders seg stabilt høy i Olsvik. Andelen som opplever Loddefjord som trygt på kveldstid har økt med 7 pp til 79% siden 2018 og hele 80% mener det er et godt sted å vokse opp. Det er også færre som oppfatter rus og krim-

Utsagn om Loddefjord (2/2) - 2018 vs 2026

Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn:
Andel 4-5-punkt-skala på en 5-punkt enig/uenig-skala. Sortert etter 2026 score.

Antall svar: 2018: 443 og 2026: 737

inalitet som et problem enn tidligere. Samtidig har vurderingen av Loddefjord sentrum blitt noe svakere. Dette gjelder særlig opplevelsen av området rundt Vestkanten og bussterminalen som et levende og attraktivt sentrum.

Aktivitetsmønster og bruk av friluftsområder

Aktivitetsmønsteret i området er relativt uforandret sammenlignet med 2018. Tur, sykling og jogging er fortsatt de mest utbredte aktivitetene, og i fritekstfeltet trekkes tilgangen til natur, sjø og turstier frem som særlig positivt ved området. Det er en likevel en nedgang i bruk av fjell- og naturområder siden 2018 (-8 pp til 48 % i Loddefjord og -4 pp til 54% i Olsvik). Dette har trolig sammenheng med utbyggingen av Sotrasambandet, som har begrenset tilgangen til viktige turområder vesentlig. Problematikken trekkes frem i flere av fritekstsvarene.

Positiv vurdering av skoletilbudet

Andelen som mener skoletilbudet i området er godt, har økt markant i begge områder siden 2018 (+6pp til 71% i Loddefjord og +12pp til 85% i Olsvik). Dette har med stor sannsynlighet sammenheng med den omfattende skolesatsingen i programperioden. I fritekstsvarene trekkes også nærskolen frem av mange som en viktig styrke ved området, og her vises det til en pågående debatt rundt ny skolestruktur og sammenslåing av skoler, som har vekket stort engasjement lokalt.

Syklotek i Olsvikparken. **Foto:** Kristi Guldberg

Opplevelsen av trygge skoleveier i Olsvik har falt med 12 prosentpoeng siden 2018. Fritekstsvar peker særlig på konsekvensene av en kollapset gangbro som har gjort skoleveien mindre trygg. Trafikksikkerhet har vært et gjennomgående tema i både forprosjekt og programperiode. Flere tiltak er under arbeid, men området vil fortsatt kreve betydelig innsats i en eventuell ny programperiode.

Sosiale relasjoner og ensomhet

Andelen som opplever sterk tilhørighet til nærmiljøet, har økt med 5 pp i Olsvik og med 1pp i Loddefjord siden 2018. Andelen som opplever nærmiljøet som inkluderende har også økt i begge områder. Mens andelen som opplever å ha god kontakt med mange i nærmiljøet har økt med 4 pp i Olsvik har andelen gått noe ned i Loddefjord siden 2018. Dette samsvarer med folkehelseoversikter som viser høy forekomst av ensomhet særlig blant eldre i Loddefjord sammenlignet med andre levekårssoner. Dette bør derfor være et prioritert tema i en eventuell ny programperiode.

Medvirkning og opplevelse av påvirkning

Innbyggernes opplevelse av medvirkning og påvirkning har økt siden 2018, men nivået er fortsatt lavt. Selv om flere opplever å ha innflytelse på kommunens arbeid i området nå enn tidligere, uttrykkes det ofte i folkemøter og innspillsprosesser at området fortsatt ikke oppleves tilstrekkelig prioritert.

3.2. Sammenligning av tall fra folkehelseoversikten

I tråd med folkehelseloven lager Bergen kommune hvert fjerde år en oversikt over positive og negative faktorer som kan innvirke på folkehelsen, fordelt på levekårssoner. Dette er et svært viktig verktøy i områdesatsingene.

Det er få endringer i de levekårsindikatorene som lå til grunn for satsingen, når man sammenligner folkehelseoversikten fra 2016 (før oppstarten av områdesatsingen) med den nyeste folkehelseoversikten fra 2024. Andelen med grunnskole som høyeste utdanning er fortsatt høyest i Bergen (rundt 25% mot et snitt på 15%), medianinntekten er relativt lav, og det er mange som står utenfor arbeidslivet. Andelen unge med uføretrygd er også fortsatt svært høy.

Andelen som ikke fullfører videregående skole har gått ned i perioden. Selv om det har vært en omfattende skolesatsing i områdesatsingen, har den ikke pågått lenge nok til at det kan ha påvirket frafallstallene enda.

Andelen barn som lever i fattigdom (EU60) har også gått noe ned i begge områder. Dette sammenfaller med en generell nedgang nasjonalt. Det er verdt å merke seg at selv om andelen barn som lever i fattigdom er lavere i Loddefjord og Olsvik enn i de to andre områdesatsingsområdene i Bergen (Slettebakken og Solheim), er andelen som oppgir at de synes det er vanskelig å få pengene til å strekke til vesentlig høyere.

Demografisk ser vi en betydelig nedgang i barnetall i begge områdene, samtidig med en kraftig økning i andelen innbyggere i alderen 67+. Det er også negativ nettoflytting i aldersgruppen 0-5 år i begge områder, men noe lavere enn i 2016.

Et annet utviklingstrekk som er bekymringsfullt sett fra folkehelseperspektiv er den vedvarende nedgangen i fysisk aktivitet blant ungdom. Folkehelseoversikten viser også at voksne i Loddefjord og Olsvik ligger under snittet når det gjelder deltakelse både i organiserte og uorganiserte aktiviteter. Dette er en utvikling man bør se nærmere på i ny programperiode.

3.3. Innsikter fra kvalitative intervju med kommunale etater

Det er gjennomført kvalitative intervju med totalt 15 ansatte i offentlige etater (skole, barnehage, NAV, politi, idrett,

kultur og bibliotek). Intervjuene har vært semistrukturerte og tatt for seg temaer som: kjennetegn ved området, utviklingstrender knyttet til levekår innenfor de enkelte tjenesteområder, samt spørsmål som handler direkte om organisering og tverrsektorielt samarbeid i områdesatsing.

I intervjuene trekkes følgende frem som de viktigste gevinstene ved å ha en områdesatsing:

- Tverrsektoriell koordinering og helthetlig tenkning
- Felles kunnskapsgrunnlag
- Samfinansiering
- Mulighet for innovasjon og utprøving
- Medvirkning

I intervjuene trekkes følgende frem som de viktigste innsatsområdene fremover:

- Tidlig innsats er viktig, og foreldreveiledning og foreldreinvolvering må styrkes.
- Det er viktig med gode overganger mellom ulike oppvekst- og utdaningsfaser.
- Barn og unges motstandsdyktighet og sosialtrening må styrkes.
- Man må senke barrierer for deltakelse, med særlig vekt på å nå eldre som målgruppe, og mer systematisk arbeid med inkludering og mangfold.
- Man må styrke tverrsektorielt samarbeid og få til økt sambruk av kommunale bygg.

Samarbeidspartene uttrykker gjennomående flest positive erfaringer med områdesatsing, og ser at samarbeidet har gitt gode synergier både for kommunens tjenestetilbud og for nærmiljøutviklingen. Der man ser størst forbedringspotensialer er i implementering og overgang fra prosjekt til drift. Flere vektlegger verdien av å sikre varige endringer, heller enn å gjennomføre mange små enkelttiltak uten forankring og koordinering.

3.4. Innspill fra nærmiljøgrupper og organisasjonsliv

Det er avholdt workshops og gjennomført intervjuer med medlemmer i de lokale nærmiljøgruppene både ved midtveisevalueringen i 2022 og i forbindelse med evalueringen i 2026. Det er også gjennomført semistrukturerte kvalitative intervju med representanter fra lokalt organisasjonsliv.

Innspillene viser at områdesatsingene har hatt betydning både for utviklingen av fysiske møteplasser og nærmiljø, for aktivitet og deltakelse, og for kontakten mellom innbyggere, organisasjoner og kommunen. Følgende trekkes frem som de viktigste gevinstene ved å ha en områdesatsing:

- Fysiske oppgraderinger og mobilte stiltak/oppgraderinger av snarveier, badeplasser og turstier har hatt stor positiv verdi for innbyggernes hverdag.
- Lokal tilskuddsordning har vært viktig for realisering av aktiviteter og styrking av organisasjonsliv.

- Tiltak som er gjort for å gi barn og unge en mer aktiv fritid er viktige og har stor verdi.
- Økt oppmerksomhet på områdene, og styrket lokal identitet og engasjement.
- Det er utviklet sterkere nettverk mellom organisasjoner.
- Lokal koordinator har senket terskelen for å kontakte kommunen.
- Flere aktiviteter for eldre, og tiltak som kan bidra til møter på tvers av generasjoner.
- Frykt for at kommunens tilsedeværelse vil svekkes dersom områdesatsingene avsluttes, og ønske om å videreføre nærmiljøgruppene som samlende arena.
- Bekymring for om områdesatsingene sikrer varige endringer, og om tiltakene har virkning på større strukturelle utfordringer.

Følgende trekkes frem som viktig å ivareta fremover:

- Mer målrettede inkluderingstiltak, og ytterligere styrking av tilbud til barn, unge og familier. Man ønsker også tiltak mot psykisk uhelse blant unge.
- Behov for ytterligere oppgraderinger av badeplasser og turstier, og ønske om etablering av dagsturhytter. Mobilitet/ tilgjengelighet, trafikksikkerhet og styrket kollektivtilbud trekkes også frem som viktig.

Utsikt fra Olsvik mot Lyderhorn. **Foto:** Odd Roar Aalborg

PROGRAMEVALUERING:

Hva er gjort, og hva har man lært?

Parkour på Olsvik nærmiljøanlegg. **Foto:** Ingrid Holm Andersen

4. Lokalsamfunns-utvikling: Nærmiljø og livskvalitet

Gode nærmiljø handler om å gjøre lokalsamfunnene mer trygge og inkluderende, og bidra til at innbyggerne deltar aktivt, ved å styrke deres egne ressurser og mulighetsrom, og øke livskvaliteten (Ruud, Barlindhaug & Staver, 2019). Forskning viser at barn og unge fra familier med lavere sosioøkonomisk posisjon påvirkes sterkere av nabolaget enn de som kommer fra hjem hvor foreldrene har høyere utdanning og inntekt.

Nabolag som har velfungerende institusjoner, gode fritidstilbud og sosiale nettverk kan bidra positivt til barns utvikling av sosial, kulturell og økonomisk kapital (Brattbakk, I. og B. Andersen 2017)

I arbeidet med lokalsamfunnsutviklingen er det lagt størst vekt på tiltak rettet mot barn og unge og barnefamilier. Gjennom lokal koordinering og bedre samhandling er det kommet til flere og bedre møte-

plasser og fritidstilbud for barn og unge. Det er også etablert en enkel og treffsikker lokal tilskuddsordning, og det er jobbet målrettet med mobilisering og synliggjøring av alt det positive som finnes i området. Her har særlig Loddefjord Torgdag og Olsvik gatefest vært vellykkede folkefester, som har ført sammen organisasjonene i området, samlet innbyggere i alle aldre, og styrket lokal identitet.

I midtveisevalueringen ble det påpekt at det i løpet av de fire første årene kun var gjennomført fysiske oppgraderinger i Loddefjord, til tross for at det forelå flere planer om kommunale og fylkeskommunale investeringsprosjekt. Midveisevalueringen anbefalte derfor at Olsvik skulle prioriteres i kommunens handlings- og økonomiplaner (HØP). Dette har man lykkes med i siste periode av satsingen

Nærmiljøarbeidet har omfattet tiltak på både individnivå (f.eks. språkkaféer, småbarnstreff, sommerferietilbud), organisasjonsnivå (f.eks. kursing, treffpunkt og kunnskapsdeling) og myndighetsnivå (f.eks. tilskuddsordninger og felles retningslinjer).

4.1. Økt aktivitet gjennom fysiske oppgraderinger

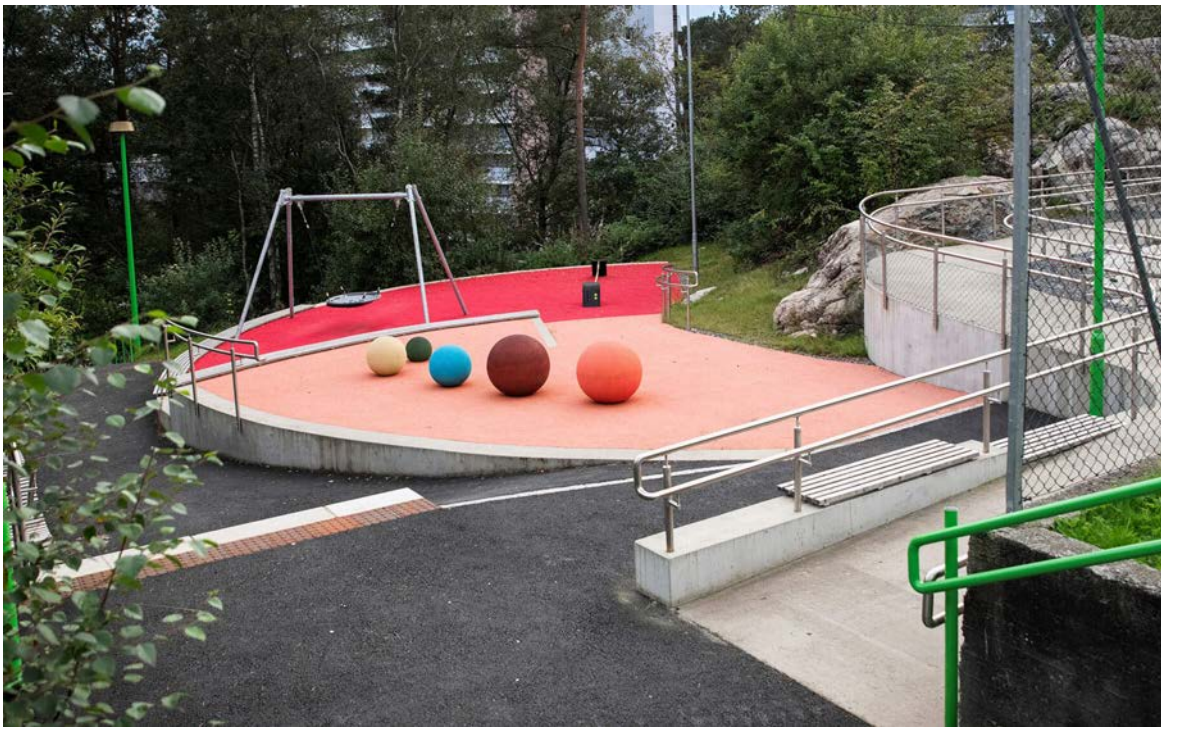
Bakgrunn:

Kunnskapsgrunnlaget viste at inaktivitet blant barn og unge var en stor utfordring. Blokkbebyggelsen som dominerer området, gjør at mange bor trangt og få har egen hage. Det er derfor lagt vekt på å skape attraktive uterom som kan inspirere til mer fysisk aktivitet, både organisert og uorganisert.

Et annet behov, som ble godt dokumentert i Byanalysen for Loddefjord, var manglende tverrforbindelser, og dårlig vedlikeholdte turstier, naturområder og badeplasser (2024). Det er vektlagt å utbedre disse for å bidra til økt livskvalitet og styrke folkehelsen i alle aldersgrupper, og inspirere til hverdagsmosjon og rekreasjon i naturen. Dette er også særlig viktig for skoler og barnehager i et område der store deler av omgivelsene er preget av biltrafikk og urbane kvaliteter.

Parkourpark på Olsvik nærmiljøanlegg.
Foto: Ingrid Holm Andersen

Sandgotna skole uteareal. **Foto:** Arkitektgruppen CUBUS

Gjennomføring:

Tiltakene er basert på Barnetråkk, innspillsmøter og innsikter fra forprosjekt, og prioriteringer i relevante kommunale planer. Det er gjennomført befaringer med innbyggere og utførende etater, og medvirkningsprosesser med aktuelle målgrupper for at tiltakene skal bli mest mulig treffsikre. Investeringsprosjektene er gjennomført innenfor ordinær tjenestestruktur, gjennom prioriteringer i handlings og økonomiplan. Prosjekteier har variert etter om det er idrettsanlegg (Etat for idrett), anlegg på skoler (Etat for bygg og eiendom) eller lekeplasser/byrom/park- og friluftsområder (Bymiljøetaten). I flere av prosjektene har også private aktører og lokalt organisasjonsliv bidratt. Det at det er områdesatsing i området har fungert som pådriver for kommunal prioritering, at ulike behov er sett i sammenheng, og har sørget for at tiltakene tar hensyn til levekårsutfordringer og lokale forhold.

Leveranser:

Kommunen har i programperioden oppgradert fem større aktiviserende uterom: Sandgotnabanen, Elvetun uteområde, Brønndalen friområde, Olsvik nærmiljøanlegg og Olsvikparken. Det er også påbegynt bygging av FYSAK-Loddefjord inne på Vestkanten som skal åpne høsten 2026. Det er gjort oppgradering av utearealet på Sandgotna skole og Vadmyra skole, og det er etablert en lommepark ved Olsvikåsen videregående skole i samarbeid med Vestland fylkeskommune. Kommunen har oppgradert badeplassen ved Ægirsvei og Hundestien i Loddefjord, etablert en rundløype i Olsvik, og bedret tilkomsten og skiltet til flere turområder. Det er også etablert åtte viktige tverrforbindelser/snarveier i Loddefjord, og gjennomført skilting av en rekke gang- og sykkelstier i Olsvik. Gjennom Miljøløftet er det gjennomført en større oppgradering av fortau og sykkelsti langs Lyngfaret forbi

Elvetun etter oppgradering. **Foto:** Bergen kommune

Vadmyra skole, og påbegynt en oppgradering av gang- og sykkelvei i Krabbedalen. Det er utarbeidet en mobilitetsanalyse for Olsvik, og påbegynt arbeid med å trygge skoleveien til Olsvik skole. Det er gjennomført hjertesonetiltak på flere skoler.

Elvetun før oppgradering. **Foto:** Bergen kommune

Utvikling og resultat:

De viktigste fysiske oppgraderingene som er foreslått i forprosjektet er enten realisert eller i prosess. Investeringer i fysiske kvaliteter er synlige og varige forbedringer som kommer hele nærmiljøet til gode. Både i evaluering fra nærmiljøgruppene, i de kvalitative intervjuene og i innbyggerundersøkelsene (Lysio Research 2026) blir de fysiske oppgraderingene løftet frem som særlig positive gevinster av områdesatsingen. Videreformidling av tilskudd fra KDD har vært en viktig drahjelp i investeringsprosjektene. I intervjuene med kommunale samarbeidsparter understrekes det at disse ekstramidlene har bidratt til å løfte kvaliteten på anleggene, og tilført elementer som vil øke attraktivitet og føre til mer bruk, men som man ikke ville funnet midler til i en stram kommuneøkonomi.

Olsvik nærmiljøanlegg. **Foto:** Ingrid Holm Andersen

I arbeidet med Strategisk planprogram for Loddefjord ble det tidlig pekt på behovet for et torg sentralt plassert i Loddefjord, som motvekt til et lite menneskevennlig sentrum preget av biltrafikk (Byanalysen 2024). Dette er ikke realisert innenfor programperioden, men det er lagt ned et grundig forarbeid man kan bygge videre på.

Læringspunkt:

Erfaringer fra Loddefjord og Olsvik viser at man kan få til mer når flere spiller på lag. Å realisere større investeringsprosjekter medfører omstendelige og komplekse prioriteringsprosesser som kan gå over flere år. For å lykkes krever det god timing, vedvarende påtrykk fra flere byrådsavdelinger og etater, fleksibilitet, og at man holder seg orientert om planer og prosesser som kan gi åpning for ny fremdrift og prioriteringsvilje.

Prosjekter har i noen tilfeller kommet langt inn i detaljering, men likevel blitt skrinlagt eller utsatt på grunn av økonomi eller politiske dreininger. Det at områdesatsingene er tidsavgrenset kan noen ganger bidra til å fremskynde prosjekter, eller at man har større vilje til å se flere behov i sammenheng og er mer motivert for å arbeide tverretatlig. Dette holdes frem som en av de store gevinstene med områdesatsing i flere av intervjuene med kommunale samarbeidsparter. Flere informanter viste til eksempler der områdesatsing hadde bidratt til økt legitimitet og gjennomslagskraft politisk og administrativt.

Et annet viktig læringspunkt er at varige driftsavtaler må være på plass fra start av når man jobber tverrsektorielt. Om fysiske investeringer er dårlig forankret i ordinære planer for drift og vedlikehold i tjenestelinjen, kan ansvaret fort falle mellom avdelinger slik at ingen følger opp.

4.2. Økt deltakelse gjennom styrking av sosiale møteplasser

Bakgrunn:

Forprosjektet viste behov for flere sosiale møteplasser, og en styrking av gratis fritids- og ferietilbud for barn og unge. Det kommunale ungdomshuset Elvetun ble tidlig identifisert som et nøkkelbygg for å øke aktivitetstilbudet. Huset var i Barnetråkkregistreringen karakterisert som utrygt (Bergen kommune 2018), det hadde få åpningsdager og relativt lave besøkstall. Biblioteket ble identifisert som en viktig demokratisk institusjon og en sentral møteplass på tvers av alder, kjønn og bakgrunn. Til tross for sentral plassering var besøkstall og utlånstall noe lavere enn på andre bydelsbibliotek i samme størrelse. Innspillsmøter fra Olsvik viste mangel på tilbud for ungdom. Begge områder hadde få tilgjengelige lokaler for kultur- og organisasjonsliv, og innbyggerne savnet bedre oversikt over tilbud. Det var behov for økt sambruk og bedre

Sandgotnabanen åpningsarrangement. **Foto:** Margrethe Vikan Sæbø.

utnyttelse av kommunale bygg, og behov for å gjøre skolene mer tilgjengelige for nærmiljøet på ettermiddagstid.

Gjennomføring:

Utvikling av tiltak og aktiviteter er gjennomført innenfor ordinær tjenestestruktur, primært av ulike avdelinger under Etat for bibliotek og kultur. Tiltakene er basert på innsikter fra forprosjektet, sett i sammenheng med avdelingenes egne tjenestemål. I enkelte prosjekter har frivillige organisasjoner vært samarbeidsparter, og noen av prosjektene har hatt statlig finansiering gjennom Bufdir eller Fylkesmannens skjønnsmidler. Det at kommunen har områdesatsing i området har ført til en bevisstgjøring av levekårsproblematikk i de ulike tjenestene, økt samarbeid på tvers, og har virket som katalysator i oppstart av nye prosjekter. Det er også jobbet mer målrettet for å senke barrierene for deltakelse. Områdesatsingens nærmiljøkoordinatorer har vært aktivt med i medvirkningsarbeid, bidratt med deling av lokalt nettverk, og sørget for forankring i kunnskapsgrunnlag.

Ungdomskrok Loddefjord bibliotek.
Foto: Anne Marthe Dyvi.

Leveranser:

Kommunen har i perioden 2020-2022 gjennomført oppgraderinger på Elvetun, både innendørs og på uteområdet. Som et pilotprosjekt i regi av Fyllingsdalen og Laksevåg kulturkontor ble det ansatt en

Loddefjord torgdag. **Foto:** Paul Bernard Visuals, Svanefoto.

aktivitetskoordinator for å øke deltakelsen og få inn flere tilbydere av lavterskelaktiviteter på huset. Denne stillingen gikk fra 2022 over i fast drift på Etat for bibliotek og kultur. Det ble også testet ut en lignende stilling i Olsvik, plassert på Olsvik skole for å rekruttere barn og unge til aktivitet. Denne stillingen er ikke videreført, men det er opprettet junior- og ungdomsklubb som er gått over i ordinær drift. Kulturkontoret har med midler fra områdesatsingen gjennomført en rekke ulike aktiviteter, blant annet gratis ferietilbud. Med skjønnsmidler fra Fylkesmannen er det også gjennomført et større pilotprosjekt der ansatte kunstnere har fungert som endringsagenter i nærmiljøet (se ellers tiltaksliste). I 2025 ble Lyderhorn frivilligsentral etablert, organisert under det lokale kulturkontoret. Sentralen holder til på Elvetun, og har blant annet etablert en egen nettside som samler og promoterer alle organisasjoner og tilbud i området.

Loddefjord bibliotek har med midler fra områdesatsingen, styrket sin rolle som en uavhengig og inkluderende gratis møteplass for innbyggerne. Det er gjennomført flere oppgraderinger av lokalene, med et eget læringsrom og en ny ungdomsavdeling. Samtidig er det gitt midler til å teste ut ulike læringsaktiviteter, aktuelle arrangementsrekker for voksne, utlånsordning for digitalt utstyr, og flere vellykkede lese- og språkstimulerende tilbud. Det er også gjennomført flere arrangement der man har tatt bibliotekstilbudet ut i nærmiljøet for å nå nye målgrupper og senke terskelen for deltakelse. Fra 2025 er det påbegynt et medvirkningsprosjekt for å utvikle bibliotekstjenester som i større grad bidrar til sosial utjevning i levekårsutsatte områder.

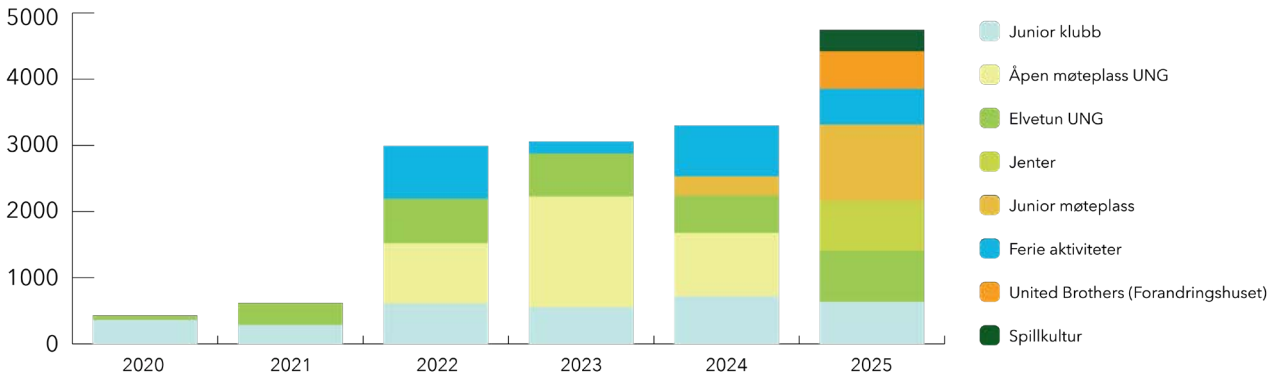
Loddefjord torgdag. **Foto:** Paul Bernard Visuals, Svanefoto.

Utvikling og resultat:

Samordnet innsats har ført til en styrking av lokalt organisasjonsliv, bedre strukturer for samarbeid på tvers av tjenester, og oppgraderinger av bygg og utstyrspark. Man ser nå resultater av en samlet og målrettet styrking og synliggjøring av aktivitetstilbud for barn og unge i området, blant annet i svarene fra innbyggerundersøkelsen (Lysio Research 2026).

Dette understøttes også av statistikk på utlån fra Loddefjord bibliotek, der tallene fra de siste 5 årene viser nesten 50% økning i utlånet på barnebøker fra 2021 til 2025. Loddefjord ligger godt over gjennomsnittet på utlån sammenlignet med de andre avdelingene når det gjelder barnebøker. Det er også den avdelingen i Bergen som har desidert størst økning i utlån av nytt materiale for barn, der gjennomsnittlig økning er på ca.13%, mens øk-

Utvikling i besøksantall per tilbud (annotert)

Medvirkning Fysak Loddefjord. **Foto:** Håvard Prestegården

ningen i Loddefjord ligger på nesten 30%. Statistikk fra Elvetun ungdomshus viser en lignende positiv utvikling, både i besøkstall og antall tilbud i perioden fra 2020-2025 (graf, side 45)

Elvetun har i perioden gått fra å ha sporadiske ferieaktiviteter og et fast klubbtilbud kun to dager i uken, til å kunne tilby ulike aktiviteter hver ukedag, og ferietilbud hele sommeren. Både antall tilbud og antall besøk har hatt en markant økning. I 2020 var besøkstallet for barn og unge på 431, mens det i 2025 var økt til 4746.

Medvirkning ungdom. **Foto:** Håvard Prestegården

Læringspunkt:

En av suksessfaktorene ved nærmiljøarbeidet er at man har lykkes godt med å bryte ned siloer og føre sammen ulike aktører. Ansatte på fritids- og oppvekstfeltet har et stort lokalt nettverk i organisasjonslivet, og man har vært flinke til å dele og å bygge på hverandres ressurser.

Lokal tilstedeværelse og lokalkunnskap har vært avgjørende for å se muligheter til samarbeid, som ellers ikke ville kommet i stand. Det er for eksempel oppstått samarbeid mellom NAV og bibliotek om tilbud til ungdom, lokale innvandrerorganisasjoner er koblet sammen med Byrådsavdeling for barnehage for å bidra med rekruttering, og det lokale idrettslaget har rekruttert ungdom til å drive klubbaktiviteter. Gjennom nærmiljøgrupper, og mobiliseringer som Loddefjord Torgdag og Olsvik gatefest har kommunalt

ansatte og frivillige kommet tett på hverandre, og terskelen for å ta kontakt og be om hjelp er blitt lavere.

En utfordring man har møtt på i det tverrsektorielle samarbeidet er at kommunens tjenester har en annen geografisk organisering enn områdesatsingene, med enten bydelsorganisering eller bydekkende organisering. Dette har i noen tilfeller bidratt til oversettelsesproblem, eller målkonflikter når den ekstraordinære innsatsen har møtt på kommunestrukturen. Dette har vært særlig tydelig i koordinering av tilskuddsordninger, eller samarbeid rundt tilbud innen helsesektoren.

4.3. Økt medvirkning gjennom tilstedeværelse

Bakgrunn:

En viktig del av områdesatsingens arbeid handler om å sikre transparens og åpenhet i kommunale prosesser, gi innbyggerne tilgang på informasjon om saker som berører deres hverdag, og mulighet til å komme med sine innspill. Nettverk og tillit styrker forutsetningene for sosial bærekraft og kollektiv endring, og sosial ulikhet kan påvirke tillitsnivået i lokalsamfunnet. Dette gjelder både systemtillit og mellommenneskelig tillit (Wollebæk, Bock Segaard red. 2011). For å sikre medvirkning og innbyggerinvolvering er lokal tilstedeværelse avgjørende, og områdesatsingen blir gjerne en pådriver for at kommunen følger opp de lovnader og intensjoner som innbyggerne blir presentert for i planer og program.

Gjennomføring:

Medvirkningsarbeidet er i stor grad gjennomført i samarbeid med lokale krefter, organisasjonsliv og relevante kommunale etater. Etablering av nærmiljøkontor og lokal tilskuddsordning er gjennomført med hjelp av statlige midler fra KDD.

Det er gjennomført større medvirkningsprosesser tilknyttet flere av tiltakene i programperioden, ledet av utførende etater og i noen tilfeller med støtte fra eksterne konsulenter. Eksempler er: Oppgraderingen av ungdomshuset Elvetun, etableringen av Olsvik UNG, skisseprosjekt Fysak/ Elvetun og områdeplan Loddefjordåsen (Ungdommens Loddefjord 2021), utvikling av Sandgotnabanen, oppgradering av uteområdet på Sandgotna skole, kartlegging av turområdet i Olsvikskogen med lokale barnehager, Oppgradering av badeplass ved Ægirsvei, Kreative Loddefjord og Olsvik (Ta initiativet), etableringen av Brønndalen friområde, og etableringen av Fysak på Vestkanten.

Nærmiljøkontoret. **Foto:** Bergen kommune

Nærmiljøkoordinator. **Foto:** Bergen kommune

Årlige folkemøter er arrangert i begge områdene, i tillegg til ulike adhoc innspillsmøter og befaringer. Folkemøtene fungerer som en arena for informasjon og meningsytring hvor innbyggere får møte representanter fra det sittende byrådet. Det har også arrangert åpne kontordager for nærmiljøet, der politikere eller representanter fra administrasjonen har vært tilgjengelige for lokalbefolkningen.

I pandemiårene var den fysiske tilstedeværelsen begrenset, og digitale plattformer ble tatt i bruk for å opprettholde nærmiljøarbeidet. Her gjorde man seg også nyttige erfaringer med hvordan medvirkningsprosesser kan gjøres ved hjelp av digitale verktøy. Dette er kunnskap som kan ha overføringsverdi til medvirkningsprosjekter der de som skal medvirke har lav mobilitet, eller man har kort tidsramme og trenger å begrense antall fysiske møter.

Leveranser:

I 2020 ble det etablert et nærmiljøkontor i Loddefjord for å styrke tilstedeværelsen i områdene og for å motvirke utfordringer knyttet til "terskel, kø, og skranke" i møte med offentlige tjenester og kommunen, i tråd med tilgjengelighetsteorien (Schaffer & Wen-hsien, 1975).

Samtidig er det et viktig metodisk grep at Bergen kommune har opprettet koordinatorstillinger i hvert satsingsområde. Koordinatorene er organisert på byrådsavdelingsnivå, men skal samtidig være tilgjengelige og synlige lokalt. Målet er å sikre den vertikale forankringen, som en brobygger mellom nærmiljø og beslutningssystemet i kommunen (Ågotnes, G. & Larsen A.K. m.fl., 2022). Vekslingen mellom å arbeide på systemnivå og med lokalt samfunnsarbeid, bidrar til effektiv ressursutnytting og økt tillit mellom innbyggere og det offentlige. Koordinatorene sørger også for at nye tiltak og initiativ svarer på dokumenterte utfordringer, og bidrar til økt medvirkning og innovasjon i nærmiljøet.

Olsvik gatefest. **Foto:** Kristi Guldberg

Nærmiljøanlegget i Olsvik. **Foto:** Kristi Guldberg

Nærmiljøgrupper ble etablert i begge områdene ved oppstart av områdesatsingen, som arenaer for dialog og samarbeid med beboere og aktører i områdene. Her sitter representanter fra lokalt organisasjonsliv, FAU, lokalt næringsliv, og representanter fra ulike borettslag. På møtene inviteres det tidvis inn eksterne fagfolk for å presentere relevante prosjekter eller planarbeid.

Det ble i 2019 opprettet en egen tilskuddsordning for lokale lag og organisasjoner i Loddefjord og Olsvik. Tilskuddsordningens formål er å bidra til å nå målene om flere gode og tilgjengelige møteplasser, trygghet i områdene, og styrking av fritids- og aktivitetstilbud. Ordningen skal være et supplement til eksisterende tilskuddsordninger i kommunen. Det er så langt tildelt om lag 9 millioner kroner samlet sett for områdene Loddefjord og Olsvik.

Utvikling og resultat:

Ved å tilby innbyggerne én dør inn mot kommunen og lokal tilstedeværelse over tid, har kommunen gjennom områdesatsingen hatt en dialogisk tilnærming som man ofte ikke har kapasitet til på andre kommunale tjenesteområder. Dette fremheves som særlig positivt i innspillene fra nærmiljøgruppene. I både de kvalitative intervjuene og i innspillene fra nærmiljøgruppene fremheves det som positivt at man har én dør inn til kommunen gjennom koordinatorene, og at noen sørger for å ha et overblikk og god lokal kjennskap, samtidig som man arbeider tett på politisk ledelse. Disse koblingene understrekes som særlig avgjørende for å få til varige endringer, i kombinasjon med at prioriteringer kan begrunnes i et solid kunnskapsgrunnlag. I sluttevalueringer av tidligere områdesatsinger i Bergen, har koordinatorrollen blitt trukket frem som særlig verdsatt av lokalbefolknin-

Hetlevikhøyden borettslag etter oppgradering. **Foto:** Bergen kommune

gen. Koordinatorrollen har også vist seg å være avgjørende i utfasingsarbeidet. (Ågotnes, G. & Larsen A.K. m.fl., 2022).

Nærmiljøgruppenes egenvurdering konkluderer med at det er en nyttig arena for informasjonsdeling og samarbeid mellom lokale aktører. Samtidig kommer det frem et ønske om å rekruttere inn flere organisasjoner, tydeligere forventninger til deltakelse, og større gjennomslagskraft i beslutninger som berører nærmiljøet. Flere opplever at innspill i dag ikke alltid fører til konkrete resultater. Nærmiljøgruppene er initiert og ledet av lokal koordinator, og flere organisasjoner uttrykker bekymring for hva som vil skje med dette forumet dersom områdesatsingen avsluttes. Samlet sett er det bred enighet om at nærmiljøgruppen bør videreføres. Høsten 2022 gjennomførte Aplan Viak en evaluering av tilskuddsordningen (2023). Hovedkonklusjonene var at det har vært et suksessfullt virkemiddel. Tiltakene treffer innbyggerne svært godt, og ordningen stimulerer til utvikling av gode og tilgjengelige møteplasser, trygge oppvekstsvilkår og styrket fritids- og aktivitetstilbud. Tilskuddsordningen beskrives som et konkret virkemiddel til nettverksbygging og ressursmobilisering. De peker også på positive ringvirkninger som stolthet over eget bosted, mer liv i nærmiljøet, flere relasjoner og styrket dugnadsånd. Evalueringen peker på et utviklingspotensial for å nå enda bredere ut og øke mangfoldet av søkere gjennom å nå ut til flere mindre organisasjoner.

En konkret og varig virkning av områdesatsingens tilskuddsordning er at både antall lekeplasser og kvaliteten på disse er økt betraktelig, særlig i Loddefjord. Det er gitt midler til 30 slike oppgraderinger i løpet av perioden (se oversikt over tilskuddsmottakere og prosjekter).

Klatrenett på Brønndalen friområde. **Foto:** Margrethe Vikan Sæbø

Læringspunkter:

Koordinatorrollen krever god kjennskap til det geografiske området, god systemkunnskap og evne til å motivere og mobilisere. Mål og interesser i et område kan variere mellom ulike aktører og forvaltningsnivå, og det kan oppstå uenighet om prioritering. I en rapport fra NORCE om frivillige aktørers rolle i områdesatsingen, trekkes koordinatorrollen frem som en viktig suksessfaktor. Her heter det at "Å prioritere slike stillinger i områdesatsinger og -løft vil være svært viktig for å etablere, utvikle og vedlikeholde samarbeid, dialog og tillit mellom offentlige og ikke-offentlige aktører og lokalbefolkningen" (Eimhjellen et al. 2022). Dette stemmer godt med erfaringer fra områdesatsingen i Loddefjord og Olsvik.

For at sammensetningen av en nærmiljøgruppe skal fungere best mulig bør representantene ha god lokal forankring, og gruppen må ha fokus på hva som er best for fellesskapet i nærmiljøet. For mange er det enklere å engasjere seg i nærmiljøarbeidet dersom man har en konkret og aktuell sak å arbeide med.

Godt samarbeid med sameier og borettslag kan være svært fruktbart i områder som er dominert av blokkbebyggelse. For å motivere til mobilisering og økt sosialt ansvar kan tilskuddsmidler være et gunstig virkemiddel. Én særlig vellykket effekt av områdesatsingens tilskuddsordning har for eksempel vært målrettet samarbeid med borettslag og sameier om oppgraderinger og bedre tilrettelegging av uterom og møteplasser for alle aldre.

Sangtekst av Fjorden Baby på Sandgotnabanen. **Foto:** Margrethe Vikan Sæbø.

5.Tjenesteutvikling: Skolesatsing og Nav-samarbeid

En viktig statlig målsetning for områdesatsing er å utvikle metoder og samarbeidsformer som bidrar til at offentlige tjenester er bedre tilpasset spesifikke levekårsutfordringer og lokale behov (NOU 2020:16). Tjenesteutvikling er kostnads- og ressurskrevende, og man har derfor valgt å konsentrere innsatsen på ett tjenesteområde for størst effekt. I Loddefjord og Olsvik var frafall fra videregående skole en av levekårsutfordringene som pekte seg tydeligst ut i forprosjektet. Det er derfor valgt å gjennomføre en større skolesatsing i regi av Etat for skole i samarbeid med Nav Bergen vest under delprogram 2: Oppvekst og utdanning. Arbeidet er forebyggende og av langsiktig art, og i stor grad knyttet til overgangen mellom grunnskole og videregående skole.

I de tidligere områdesatsingene i Bergen har det ikke blitt gjennomført denne typen systematisk tjenesteutvikling. Skolesatsingen er derfor ikke bare en pilotering av nye pedagogiske metoder for skoler i levekårsutsatte områder, men represen-

Kulturagentene fotoprosjekt. **Foto:** Siri Breistein

terer også nybrottsarbeid for områdesatsingen i Bergen kommune når det kommer til organisering og forankring av tjenesteutvikling. Det er også første gang det er gjennomført egen følgeforskning på et prosjekt i områdesatsingen i Bergen.

Bakgrunn:

Skolesatsingen har som mål å styrke kvaliteten i grunnskoleopplæringen slik at flere elever opplever mestring, relevans og inkludering og på sikt fullfører videregående opplæring. I prosjektet utvikles undervisningsmodeller og læringsfellesskap som motvirker levekårsforskjeller, og fremmer sosial mobilitet.

Satsingen er svar på dokumenterte levekårsutfordringer og lave gjennomføringstall i videregående opplæring både i Loddefjord og Olsvik. Lav sosio-økonomisk status er en av de mest velkjente risikofaktorene for frafall fra både skole og arbeidsliv. Samtidig vet vi at frafall og utenforskap kan ha negativ innvirkning på både helse, fremtidig inntektsnivå og sosial tilhørighet (Fyhn, Radlick og Sveinsdottir, 2021). Tidlig, systematisk og tett oppfølging i grunnskolen er derfor avgjørende, særlig i områder med sammensatte levekårsutfordringer.

Skolen er en av kommunens viktigste arenaer for å utjevne sosiale forskjeller, blant annet gjennom å formidle kunnskap, sørge for tidlig innsats, og koble sammen tjenester, fysiske ressurser og nærmiljøtiltak. Samtidig viser forskning at sosial bakgrunn fortsatt har stor betydning for elevers læringsresultater og gjennomføring i utdanning (Markussen, 2014). Skoler i levekårsutsatte områder har derfor en mer krevende samfunnsoppgave enn andre skoler. Det er tydelig sammenheng mellom elevers grunnskolepoeng og frafall i

Skolehagen på Vadmyra skole. **Foto:** Disa Tell

Fra åpningen av Brønndalen friområde. **Foto:** Margrethe Vikan Sæbø

videregående skole, og mellom fravær i grunnskolen og det å ikke gjennomføre videregående opplæring.

Internasjonale studier viser at tidlig jobbtilknytning også kan ha positiv effekt på skolenærvær og senere inntektsnivå, særlig blant unge med lav sosio-økonomisk status. Nyere registerstudier viser blant annet at det å ha jobberfaring i slutten av tenårene reduserer risikoen for å stå utenfor skole og arbeidsliv mellom 25-29 år betraktelig, særlig blant sårbare unge (Ballo m.fl., 2024).

Gjennomføring:

Skolesatsingen i Loddefjord og Olsvik startet opp i 2020 og er organisert med en prosjektleder i 100% stilling fra Etat for skole og et team av fem ressurspersoner som er ansatt 50% i prosjektet og 50% som lærere på egen skole. I tillegg er det knyttet to 50% stillinger i Nav Bergen Vest til satsingen.

Det er fire lokale skoler knyttet til prosjektet: Loddefjord skole, Sandgotna skole, Vadmyra skole og Olsvik skole. Både ressurspersoner og prosjektleder arbeider tett med lærere og skoleledelse, og fungerer som veiledere, fagutviklere og brobyggere mellom forskning og praksis. Skolesatsingen har i prosjektperioden arbeidet helhetlig og forskningsforankret med målrettede tiltak som blant annet klassebaserte lesekurs og praktiske tverrfaglige prosjekter i samarbeid med lokale aktører. Aktivitetene som inngår i satsingen er tydelig knyttet til nasjonal og lokal skolepolitikk.

Leveranser:

Gjennom skoleutviklingsprosjektet Vi kan er det etablert ressurspersoner ved deltakende skoler. Ressurspersonene har en sentral rolle i å utvikle og forankre arbeidet som skolebasert kompetanseutvikling i profesjonsfellesskapet. Som støtte i utviklingsarbeidet benyttes en planleggingsmodell som vektlegger praktisk og utforskende læring, elevmedvirkning og systematisk arbeid med grunnleggende ferdigheter.

Gjennom en ny samarbeidsmodell mellom Nav Bergen vest og skolene Sandgotna og Olsvik, er det utviklet to tiltak rettet spesifikt mot ungdomsskoleelever som er i risiko for skolefrafall. Begge tiltakene bygger på samme helhetlige tanke: Tidlig innstas, tett oppfølging og lokalt samarbeid for å styrke elevenes forutsetninger for å lykkes.

OL-jobb gir elever som står i fare for å falle ut av skolen mulighet til å få en deltidsjobb, med tett oppfølging fra både skole og Nav. Tiltaket styrker elevenes tro på egne evner, gir erfaring fra arbeidslivet, og bidrar til at de opplever mestring, ansvar og tilhørighet. I prosjektet jobber Nav-veilederne etter prinsipper fra metoden *Supported employment*, som vektlegger tett oppfølging basert på jobbsøkerens egne interesser og preferanser.

Overgangsprosjektet gir systematisk og individuelt tilpasset støtte til elever og deres foreldre i overgangen mellom ungdomsskole og videregående skole. Gjennom koordinert innsats mellom skole, foresatte og Nav er målet er å sikre at elever som er i risikosonen for frafall får en god oppstart i videregående skole, og ikke faller ut i løpet av de første avgjørende månedene.

Utvikling og resultat:

Evalueringen kan si noe om erfaringer så langt, men er ikke egnet til å si noe om langsiktige effekter av tiltak på skolegang og arbeidsdeltakelse.
Erfaringene fra skolesatsingen viser at praktisk arbeidserfaring, tilhørighet og tett oppfølging synes å styrke motivasjon og forutsetninger for gjennomføring i videregående opplæring. Det er særlig tre grep som ser ut til å være virkningsfulle:

- Mer systematisk skoleutvikling
- Strukturert samarbeid mellom skole og Nav om elever som er i risiko for skolefrafall
- Bruk av ressurspersoner som støtter ledelsen ved skolen i utviklingsarbeid

Idrettskolen 5071. **Foto:** DisaTell.

Trehytter på Brønndalen friområde. **Foto:** Margrethe Vikan Sæbø.

I egenevaluering fra ressursgruppen i skolesatsingen pekes det på positive resultater på flere nivåer:
Elever uttrykker at de lærer bedre når undervisningen er praktisk, og at de føler seg mer medvirkende og inkludert. Lærere på de aktuelle skolene har fått sterkere profesjonsfellesskap og økt didaktisk kompetanse. Foreldre og lokalmiljø viser større engasjement og stolthet på grunn av skolehageprosjekt og andre tiltak som har fått mye positiv publisitet.

I delrapport II i følgeforskningen fra NORCE (2026) pekes det på at de fleste skolene har lykkes med å øke bruken av praktisk undervisning. Det varierer imidlertid noe fra skole til skole hvor godt forankret utviklingsmodellen er i personale og ledelse. Anbefalingen fra NORCE er derfor å forankre ressurspersonenes rolle og mandat på den enkelte skole, og å etablere en overordnet strategi for utjevning av sosial ulikhet i Bergensskolen. (NORCE: 2026). En slik strategi bør adressere utfordringer knyttet spesifikt til det å vokse opp i levekårsutsatte områder, fordi det skaper ulike forutsetninger for læring.

Når det gjelder ressurspersonmodellen er erfaringene stort sett positive. Dette gjelder spesielt på skoler hvor rollen er godt forankret hos ledelsen. I tilbakemeldinger fra avdelingslederne på de ulike skolene er det stor enighet om at ressurspersonene bidrar positivt i skolens utviklingsarbeid, gjennom å gi faglig støtte, gi legitimitet til endringsarbeid, og fungere som et positivt bindeledd mellom ledelsen og personalet. Ressurspersonene omtales som personer med høy faglig integritet (NORCE, 2026)

Foreløpige funn fra følgeforskningen viser at samarbeidet mellom Etat for skole og Nav Bergen vest fungerer svært godt,

og viser til at både tilbydere, deltagere og skoler ser resultater knyttet til økt skolenærvær og personlig utvikling (NORCE, 2026). 72 elever har så langt fått deltidsjobb gjennom OL-jobb, og anslagsvis 30% av disse har gått over i fast deltidsjobb etter endt prosjektperiode. Cirka 150 elever har så langt fått støtte i overgangen til videregående skole. Samarbeidsmodellen som er utviklet mellom Etat for skole og Nav i skolesatsingen er så vellykket at Bergen kommune nå ser på mulighetene for å utvide tiltaket til flere områder.

Tiltakene som er utviklet gjennom skolesatsingen kan bidra til bedre ressursutnyttelse. På lengre sikt kan den samfunnsøkonomiske gevinsten være betydelig. Økt gjennomføring i videregående opplæring og bedre overgang til arbeid reduserer risikoen for varig utenforskap. Investering i skole i levekårsutsatte områder er derfor også en investering i framtidig arbeidsdeltakelse og reduserte kommunale utgifter.

Læringspunkt:

Erfaringene så langt tilsier at en ressursperson som har legitimitet i personalet kan være en langt mer effektiv endringsagent enn fagpersoner som kommer utenfra for å initiere endring. Ressurspersonene fungerer som faglige drivere, og bidrar til systematisk utvikling over tid. De er bindeledd mellom skole og skoleeier, og omsetter kommunale strategier og satsinger til praktisk utvikling av undervisning i klasserommet.

Et tydelig rasjonale i skolesatsingen er at enkeltlærere alene ikke kan kompensere for sosiale forskjeller. Skolen må arbeide kollektivt, langsiktig og systematisk med utvikling av undervisningspraksis. Profesjonsfellesskapet er avgjørende for kvalitetsutvikling.

Erfaring fra Nav-prosjektene viser at samarbeid med ressurspersoner på skolen, samt tett oppfølging og stor fleksibilitet fra både Nav-veilederne og arbeidsgivere er viktige suksesskriterier for jobbformidling. Det er også helt avgjørende at formidlingen er basert på ungdommenes egne interesser og preferanser. Nav-veilederne observerer at flere av ungdommene opplever at dette er første gang de «eier» sin egen prosess (NORCE, 2026).

I forebyggingsperspektiv er det mye å hente på å nå målgruppen så tidlig som mulig, mens ungdommene fortsatt har tro på at endring er mulig. Nav-veilederne erfarer at det er lettere å jobbe med elever i skolealder, enn med unge voksne der utenforskapet i større grad har "satt seg".

Det finnes lite empirisk forskning i Norge på sosialt utjevnende pedagogikk, og på hva som skal til for å motvirke sosial ulikhet i skolen. Dette innebærer at kommunen selv må bygge kunnskap gjennom samarbeid med forskningsmiljøer og utvikling av lokale modeller, som blir gjenstand for evaluering av effekt.
Foreløpige funn fra følgeforskningen viser at utviklingsarbeidet fungerer best på skolenivå, og mer fragmentert på systemnivå. Dette understreker behovet for en tverrsektoriell overordnet strategi for utjevning av sosial ulikhet i skolen, og en mer systematisk og langsiktig organisering av arbeidet.

6. Byutvikling: Planprosesser og utvikling i programperioden

Bakgrunn:

Samfunns- og arealplanlegging er et viktig virkemiddel i utviklingen av levekårsutsatte områder. I delprogram 3 var målet at byutvikling og infrastrukturtiltak skulle bidra til å styrke områdenes attraktivitet og legge til rette for en mer variert befolkningssammensetning når Loddefjord og Olsvik fortettes og videreutvikles. Samtidig skulle satsingen bidra til bedre kobling mellom kommunens plan- og utviklingsarbeid og kunnskap om nærmiljø, levekår og oppvekstforhold.

Ved oppstarten av programperioden var det knyttet tydelige forventninger til at planprosesser, investeringer og fortetting skulle bidra til transformasjon og videreutvikling av særlig Loddefjord. Ambisjonen var å styrke områdets attraktivitet, styrke sammenhengen mellom ulike deler av området og bidra til en mer variert og bærekraftig utvikling.

Loddefjord er definert som bydelssenter og fortettingsområde i kommuneplanens arealdel. Gjennom programperioden har det pågått flere større plan- og utviklingsprosesser som vil legge føringer for områdenes utvikling i lang tid framover. Arbeidet innen delprogrammet har derfor i stor grad handlet om å sikre at lokale erfaringer, levekårskunnskap og innbyggerperspektiver inngår i beslutningsgrunnlaget for langsiktige planer og investeringer.

Utviklingen i Loddefjord og Olsvik må ses i sammenheng med overordnede planer og større utviklingsprosesser. Den tematiske delen av kommunedelplan for kollektivsystemet mellom Bergen sentrum og Bergen vest ble vedtatt i 2024. Planen

Klatreløype på Brønndalen friområde.
Foto: Margrethe Vikan Sæbø.

legger føringer for utviklingen gjennom satsing på kollektivtransport, bybane og fortetting rundt knutepunkter. For Loddefjord innebærer dette en tydeligere rolle som lokalt sentrum og en sterkere kobling til kollektivsystemet. Samtidig har avklaringer knyttet til utviklingen i korridoren gjennom Laksevåg og videre vestover hatt betydning for framdriften i området. I perioden har kommunen prioritert midtstrekningen Dokken-Laksevåg i arbeidet med bybanetrasé til Laksevåg for å komme i gang med utvikling av de store transformasjonsområdene på Laksevåg og Dokken. Dette har påvirket fremdrift av arbeidet med utredning av trasé fra Laksevåg til Loddefjord.

Arbeidet i programperioden har gitt viktige bidrag til kunnskapsgrunnlag, planavklaringer og enkelte investeringer. Samtidig viser evalueringen at flere av de større utviklingsambisjonene fortsatt ikke er realisert, og at byutviklingsarbeidet i stor grad har vært preget av lange prosesser, endrede prioriteringer og forhold utenfor områdesatsingens direkte kontroll.

Gjennomføring:

Arbeidet innen delprogram 3 har i all hovedsak vært gjennomført gjennom ordinære planprosesser, med Plan- og bygningsetaten som sentral aktør. Samtidig har programorganiseringen og samordningsarenaene bidratt til tettere kontakt mellom planfaglige miljøer, tjenesteområder og lokalsamfunn. Innbyggerundersøkelser, barnetråkkregistreringer, folkemøter, nærmiljøgrupper og annen medvirkning har gitt kunnskap om hvordan innbyggerne bruker områdene, hvilke kvaliteter de verdsetter og hvilke utfordringer de møter i hverdagen. Denne kunnskapen er formidlet inn i plan -og utviklingsarbeidet gjennom hele programperioden.

Leveranser:

Strategisk planprogram for Loddefjord

Arbeidet med strategisk planprogram for Loddefjord startet i 2019 og var under utarbeiding ved midtveisevalueringen i 2022. Formålet var å legge føringer for framtidig utvikling av området. Med særlig vekt på sentrumsutvikling, mobilitet, attraktive byrom, sosial bærekraft og samlokalisering av offentlige funksjoner.

Arbeidet bygget på et omfattende kunnskapsgrunnlag bestående av faglige analyser, medvirkningsprosesser og erfaringer fra nærmiljøarbeidet. Selv om arbeidet med planprogrammet senere ble avsluttet fordi kommunen sluttet å bruke dette som egen planform, resulterte arbeidet i en byanalyse som i dag fungerer som kunnskapsgrunnlag for videre planlegging og prioritering av tiltak.

Områderegulering for Loddefjordåsen

Parallelt med arbeidet med strategisk planprogram har det pågått arbeid med områderegulering for Loddefjordåsen. Planarbeidet startet i 2020 og skal legge til rette for framtidig utvikling av barnehage, skole, helse- og omsorgstjenester, møteplasser og grønnstruktur.

Sambruk og flerbruk av kommunale bygg og arealer har vært et sentralt tema. Planarbeidet har også bygget på kunnskap om lokale behov og medvirkningsinnspill fra innbyggere og organisasjoner.

Andre utviklingsprosesser

Programperioden har sammenfalt med flere større prosesser som vil påvirke området på lengre sikt. Dette gjelder blant annet utbyggingen av Sotrasambandet, etablering av ny helsestasjon, nye sykehjemsprosjekter og ulike mobilitets- og trafikksikkerhetstiltak.

Gjennom programperioden er det etablert samarbeidsarenaer og kunnskapsgrunnlag som har gjort det enklere å synliggjøre lokale behov og innbyggerperspektiver i disse prosessene.

Utvikling og resultat:

Ved midtveisevalueringen av områdesatsingen i Loddefjord og Olsvik i 2022 forelå det planer om en rekke større investeringstiltak i området, blant annet knyttet til sykehjem, barnehage og skole, samt kultur- og idrettsanlegg. I etterkant er flere av disse tiltakene blitt justert, utsatt eller ikke videreført. Dette gjelder blant annet rehabilitering av Olsvikhallen, barnehageutbygging i Loddefjord og Olsvik, samt enkelte kultur- og idrettstiltak.

Samtidig er enkelte større prosjekter videreført. Regulering av nytt sykehjem ved Frieda Fasmers minne er vedtatt og bygging er igangsatt. Det arbeides også videre med etablering av et nytt sykehjem på Haugatun, og nye lokaler for helsestasjonen i Loddefjord er tatt i bruk.

Loddefjord Torgdag. **Foto:** Paul Bernard Visuals, Svanefoto.

Parallelt er det gjennomført flere mindre og mellomstore tiltak i områdene, blant annet etablering av nærmiljøanlegg i Olsvik, oppgradering av Brønndalen friområde og forbedringer i gangveinettet.

I perioden har det også pågått eller blitt besluttet flere større investeringer som samlet sett vil påvirke mobilitet, tilgjengelighet og tjenestetilbud i årene fremover. Dette gjelder blant annet utbyggingen av Sotrasambandet, etablering av ny brannstasjon, og planlagt utvidelse av Håkonsvern orlogsstasjon.

Samordning, medvirkningsprosesser og felles kunnskapsgrunnlag ser ut til å ha styrket koblingen mellom kunnskap om levekår, nærmiljø og kommunens plan- og utviklingsarbeid. Gjennom innbyggerundersøkelser, barnetråkkregistreringer, medvirkningsprosesser og lokal dialog er det bygget opp et kunnskapsgrunnlag som har vært tilgjengelig for planarbeidene. Dette har gitt bedre forutsetninger for å synliggjøre behov knyttet til oppvekst, mobilitet, møteplasser og nærmiljøkvaliteter i strategiske planer og utviklingsprosjekter.

Erfaringer fra programperioden tyder også på at arbeidet har bidratt til økt samhandling mellom fagmiljøer innen planlegging, oppvekst, kultur, folkehelse og nærmiljøutvikling.

Samlet sett viser utviklingen i perioden at flere av investeringene og utviklingsprosjektene som var aktuelle ved midtveisevalueringen ikke er realisert slik de opprinnelig forelå. Utviklingen har vært preget av justeringer, omprioriteringer og

Loddefjord Torgdag. **Foto:** Paul Bernard Visuals, Svanefoto.

endrede rammebetingelser. Samtidig har programperioden bidratt til økt kunnskap om områdene, en sterkere kobling mellom levekårsperspektiver og planlegging, og bedre samordning mellom nærmiljøarbeid og kommunens utviklingsprosesser. Det er imidlertid for tidlig å si om dette vil gi effekter på attraktivitet, fortettingsmønster og befolkningssammensetning, som var langsiktige mål for delprogrammet. De mest omfattende fysiske og strukturelle effektene av byutviklingsinnsatsen ligger imidlertid fortsatt fram i tid.

Læringspunkt:

Arbeidet i programperioden har bidratt til å styrke koblingen mellom nærmiljøutvikling og byutvikling ved at lokalkunnskap, medvirkning og kunnskap om levekår i større grad er blitt tatt inn i plan- og utviklingsarbeidet. Dette har gitt et bredere beslutningsgrunnlag og gjort det lettere å se sammenhenger mellom fysiske, sosiale og tjenestemessige utviklingsbehov. Det har i enkelte tilfeller også bidratt til bedre koordinering mellom planer og tiltak.

Samtidig viser erfaringene at koblingen mellom planarbeidet og innsikter fra nærmiljøarbeidet i stor grad har vært avhengige av enkeltinitiativ og personrelasjoner. Det mangler i dag systematiske rutiner som sikrer at kunnskap om levekår og nærmiljøutvikling blir integrert i alle relevante planprosesser.

Erfaringene viser også at byutvikling opererer med en vesentlig lengre tidshorisont enn de øvrige delprogrammene.

Skilting av sykkelveier.
Foto: Veronica Årseth Ljosheim

Hundestien **Foto**: Andrea Friestad Nyland

Mens flere nærmiljøtiltak er gjennomført i løpet av programperioden, ligger mange av de større effektene knyttet til attraktivitet, sentrumsutvikling og befolkningssammensetning fortsatt fram i tid.

Flere av de viktigste utviklingsdriverne i området, som Sotrasambandet, Håkonsvern og framtidig kollektivutvikling, ligger i tillegg utenfor kommunens direkte styring gjennom programmet. Innsatsen i programperioden har derfor i hovedsak vært knyttet til kunnskapsgrunnlag, samordning og lokal forankring i plan- og utviklingsprosesser.

Erfaringene fra programperioden viser at en geografisk og tverrsektoriell organisering kan fungere som et viktig koblingsledd mellom levekårsperspektiver, nærmiljøutvikling og kommunens langsiktige plan – og utviklingsarbeid. Samtidig viser programperioden at realisering av større transformasjonsprosesser er avhengig av langsiktig politisk prioritering, investeringsvilje og utviklingsprosesser som strekker seg langt utover en ordinær programperiode.

SAMLET EVALUERING AV INNSATS:

Hva har preget arbeidet og hva er oppnådd?

Jeg ♥ Olsvik **Foto:** Kristi Guldberg

7. Samlet vurdering av innsatsen

7.1. Måloppnåelse

Evalueringen viser at måloppnåelse varierer mellom de ulike innsatsområdene og målnivåene i programmet.

Områdesatsingen i Loddefjord og Olsvik har bidratt til positive endringer på flere av de områdene som var prioritert ved oppstart av satsingen. Innbyggerundersøkelsen viser økt tilfredshet med møteplasser, kultur- og fritidstilbud, økt opplevd trygghet og en mer positiv vurdering av skoletilbudet. Kvalitative intervju og innspill fra nærmiljøgruppene viser at både fysiske tiltak, aktiviteter og medvirkningsarenaer oppleves som verdifulle for innbyggerne. Måloppnåelsen vurderes som særlig god innen nærmiljøutvikling og medvirkning. Det er gjennomført en rekke fysiske oppgraderinger og etablert møteplasser og aktivitetstilbud som har gitt synlige resultater i løpet av programperioden. Arbeidet med med-

virkning og lokal mobilisering vurderes også å ha bidratt positivt til utviklingen i områdene.

Innen tjenesteutvikling vurderes måloppnåelsen som god. Skolesatsingen og samarbeidet mellom skole og Nav har gitt resultater innen utvikling av nye arbeidsformer, samarbeid og metodeutvikling. Samtidig er flere av tiltakene fortsatt under utvikling eller implementering, og det er for tidlig å trekke sikre konklusjoner om effektene på gjennomføring i utdanning og senere tilknytning til arbeidslivet.

Innen byutvikling vurderes måloppnåelsen som moderat. Evalueringen viser en styrket kobling mellom nærmiljøarbeid, levekårskunnskap og kommunens plan- og utviklingsarbeid. Flere av de større fysiske og strukturelle endringene som var en del av utviklingsambisjonene ligger imidlertid fortsatt frem i tid.

Når det gjelder de mer langsiktige målene knyttet til sosial ulikhet, utdanning, arbeidsdeltakelse og befolkningssammensetning, er det begrenset grunnlag for å vurdere måloppnåelsen. Mange av utfordringene som utløste satsingen er fortsatt til stede, og flere av målene påvirkes av strukturelle forhold som ligger utenfor en områdesatsings virkemidler og kontroll. Effekter på dette nivået vil dessuten normalt utvikle seg over et lengre tidsperspektiv enn programperioden gir grunnlag for å evaluere. Dette samsvarer med nasjonale evalueringer som viser at områdesatsinger i større grad bidrar til forbedrede nærmiljøkvaliteter, livskvalitet, samarbeid og tjenesteutvikling enn til målbare endringer i overordnede levekårsindikatorer (Menon Economics, 2025).

7.2. Hva har bidratt til resultatene?

Evalueringen peker på fire forhold som ser ut til å være særlig virkningsfulle:

For det første har satsingen vært kunnskapsbasert. Et bredt kunnskapsgrunnlag med statistikk, innbyggerundersøkelser, barnetråkkregistreringer, medvirkning og lokal innsikt har bidratt til å gjøre tiltakene mer treffsikre og gitt et bedre grunnlag for prioritering og samordning.

For det andre har lokal tilstedeværelse og koordinering hatt stor betydning. Kombinasjonen av lokal kunnskap og kjennskap til kommunens beslutningssystemer har gjort det lettere å koble

Tatovering Olsvik gatefest **Foto**: Kristi Guldberg

lokale behov med relevante tjenester, planer og virkemidler. Koordinatorrollen har vært særlig viktig som bindeledd mellom lokalsamfunn, kommunale tjenester og beslutningsnivå i kommunen.

For det tredje har tverrsektorielt samarbeid vært avgjørende. Områdesatsingen har skapt arenaer der kommunale etater, frivillige organisasjoner, næringsliv og innbyggere har kunnet samarbeide om felles utfordringer og utvikle løsninger på tvers av sektorer. Resultatene synes å være størst der samarbeidet også har vært forankret i ordinære tjenester, planer og budsjettprosesser.

For det fjerde har statlige utviklingsmidler gitt nødvendig handlingsrom til å teste ut nye arbeidsformer, etablere samarbeid og gjennomføre tiltak som eller ville hatt vanskelig for å bli prioritert. Midlene har hatt særlig betydning som utviklings – og innovasjonskapital, og har i flere tilfeller bidratt til å utløse eller styrke innsats finansiert gjennom ordinær drift og andre investeringer.

7.3. Utfordringer og begrensninger

Evalueringen peker også på forhold som har begrenset måloppnåelsen.

En gjennomgående utfordring har vært overgangen fra prosjekt til ordinær drift. Flere tiltak har vist gode resultater, men det har til tider vært uklart hvordan arbeidet skal videreføres etter at utviklingsfasen er avsluttet. Både kommunale samarbeidspartnere og representanter fra lokalsamfunnet peker på behovet for mer systematisk implementering av vellykkede tiltak og sterkere forankring i ordinære tjenester og budsjetter.

Evalueringen viser også at samarbeid og samordning i noen tilfeller har vært personavhengig. Lokal koordinering og gode relasjoner har bidratt til resultater og framdrift, men erfaringene viser samtidig behov for mer robuste strukturer som sikrer kontinuitet og kunnskapsoverføring over tid.

En annen utfordring har vært at flere av de strukturelle forholdene som påvirker levekårsutviklingen ligger utenfor en områdesatsings kontroll. Endringer i utdanningsnivå, sysselsetting og befolkningssammensetning påvirkes av en rekke samfunnsforhold som ikke kan forventes løst gjennom en tidsavgrenset områdesatsing alene.

Innen byutvikling er den lange tidshorisonten en særskilt utfordring. Mange av de største effektene knyttet til attraktivitet, sentrumsutvikling og befolkningssammensetning ligger fortsatt fram i tid. Flere sentrale utviklingsprosesser som vil påvirke områdene i årene framover, er fortsatt under planlegging eller gjennomføring.

Samlet peker erfaringene på at områdesatsingen har hatt størst mulighet til å påvirke nærmiljøkvaliteter, samarbeid, medvirkning og tjenesteutvikling, mens effektene på de mer langsiktige levekårsutfordringene er vanskeligere å dokumentere innenfor programperioden.

Grindbygg, Ægirsvei. **Foto:** Andrea Friestad Nyland BME

7.4. Erfaringer med organisering og samordning

Erfaringene fra programperioden viser at organiseringen har fungert godt som struktur for koordinering, samarbeid og kunnskapsdeling. Styringsgrupper, samordningsarenaer, nærmiljøgrupper og folkemøter har bidratt til økt dialog mellom lokalsamfunn, kommunale tjenester og politiske beslutningsnivå. Organiseringen har også gjort det lettere å identifisere overlappende behov og muligheter for samarbeid på tvers av sektorer, og bidratt til at utvikling av nærmiljø, tjenester og byutvikling i større grad ses i sammenheng.

Samtidig har gjennomføringen av større investeringer og utviklingsprosjekter vært avhengige av prioriteringer i kommunens ordinære planer og budsjetter. Erfaringene viser derfor betydningen av god kobling mellom områdesatsingens mål og kommunens øvrige plan-, styrings- og budsjettprosesser. Der tiltak og prosjekter har vært godt forankret i ordinær virksomhet, har også mulighetene for gjennomføring og videreføring vært størst.

Den lokale koordinatorfunksjonen vurderes som en sentral suksessfaktor. Rollen har bidratt til framdrift, nettverksbygging, lokal forankring og koordinering på tvers av organisatoriske grenser. Kombinasjonen av lokalkunnskap, relasjonsbygging og kjennskap til kommunens beslutningssystemer har gjort det lettere å koble lokale behov med relevante tjenester, planer og virkemidler. Erfaringene tilsier samtidig at ansvaret for gjennomføring fortsatt må ligge hos de ordinære tjenestene og sektorene.

Sansehagen på Brønndalen friområde **Foto:** Boasson

7.5. Betydningen av statens tilskuddsmidler

Statens tilskuddsmidler har vært en viktig forutsetning for gjennomføringen av områdesatsingen i Loddefjord og Olsvik. Selv om midlene utgjør en begrenset del av den samlede ressursbruken sammenlignet med kommunens ordinære drift og investeringer, har de hatt stor betydning for utviklingen av satsingen.

Midlene har gitt kommunen mulighet til å teste ut nye arbeidsformer, etablere samarbeidsprosjekter og gjennomføre tiltak som ellers ville vært vanskelig å realisere innenfor ordinære budsjettrammer. Dette gjelder særlig utviklingsarbeid innen oppvekst og utdanning, lokal tilskuddsordning, nærmiljøtiltak, medvirkningsarbeid og lokal koordinering.

Erfaringene fra programperioden viser at de statlige tilskuddsmidlene i liten grad har erstattet kommunal ressursbruk. I flere tilfeller har de tvert imot fungert som en døråpner eller katalysator for andre investeringer og tiltak.

Samtidig viser erfaringene at tilskuddsmidler alene ikke er tilstrekkelig for å skape varige endringer. Størst effekt er oppnådd der utviklingsmidlene er blitt brukt som del av en større innsats, og koblet til kommunale tjenester, planer og investeringer. Der tiltak er blitt forankret i ordinær drift eller i kommunens planverk, vurderes også muligheten for videreføring og varige effekter som størst.

Erfaringene tilsier at tilskuddsmidlene har hatt størst betydning som utviklings- og innovasjonskapital. De har gjort det mulig å prøve ut nye løsninger, bygge samarbeid, og skape lokal mobilisering på måter som vanskelig kunne vært finansiert gjennom ordinær drift alene.

Samlet sett vurderes de statlige tilskuddsmidlene å ha gitt betydelig merverdi gjennom å utløse og styrke samarbeid, utvikling og lokal mobilisering.

8. Konklusjon

Evalueringen viser at områdesatsingen i Loddefjord og Olsvik har bidratt til betydelige forbedringer i fysiske og sosiale forhold i områdene.

Satsingen har bidratt til konkrete forbedringer i nærmiljøet, styrket medvirkning, økt samarbeid mellom aktører, og utvikling av nye arbeidsformer innen oppvekst- og utdanningsfeltet. Særlig innen nærmiljøutvikling og tjenesteutvikling er det oppnådd resultater som oppleves som verdifulle av både innbyggere og av ansatte og brukere i de aktuelle kommunale tjenestene.

Samtidig viser evalueringen at de største levekårsutfordringene fortsatt er til stede. Det er begrenset grunnlag for å konkludere om effekter på de langsiktige målene knyttet til sosial ulikhet, utdanning, arbeidsdeltakelse og befolkningssammensetning. Dette er komplekse utfordringer som påvirkes av en rekke forhold utenfor områdesatsingens virkemidler og kontroll, og som normalt utvikler seg over et lengre tidsperspektiv enn programperioden gir grunnlag for å evaluere. I tillegg er flere av de viktigste plan- og utviklingsprosessene som vil påvirke områdene i årene framover ennå ikke ferdige.

Erfaringene fra programperioden viser at områdesatsingen har hatt størst verdi som arena for samarbeid, samordning, lokal mobilisering og utvikling av nye arbeidsformer. Satsingen har bidratt til å koble sammen innbyggere, frivillighet, kommunale tjenester og investeringer, og gjort det mulig å se flere behov og innsatsområder i sammenheng. Erfaringene viser også at satsingen har styrket koblingen mellom nærmiljøutvikling og kommunens plan- og utviklingsarbeid.

En viktig lærdom fra programperioden er betydningen av lokal tilstedeværelse og koordinering. Koordinatorfunksjonen har bidratt til å koble lokale behov og initiativ til kommunens tjenester, planer og beslutningsprosesser, samtidig som terskelen for kontakt mellom innbyggere og kommune er blitt lavere. Evalueringen tyder på at denne koblingsfunksjonen har vært sentral både for mobilisering, medvirkning og samordning på tvers av sektorer.

Erfaringene viser samtidig at varige resultater forutsetter sterk politisk og administrativ forankring. Flere av resultatene som er oppnådd i programperioden har vært avhengige av at lokale behov og utviklingsmuligheter er blitt koblet til kommunens ordinære planer, investeringer og budsjettprioriteringer. Evalueringen viser at utviklingsarbeid gir størst effekt når det følges opp gjennom ordinær drift og kommunens styringssystemer.

Konklusjonen er at varige resultater oppnås i størst grad der tiltak og arbeidsformer blir forankret i ordinær drift,

Gangvei til Sandgotnabanen. **Foto:** Boasson

kommunale planer og investeringer. Flere av tiltakene og arbeidsformene som er utviklet gjennom programperioden er imidlertid fortsatt under utvikling eller implementering.

Samlet sett peker både erfaringer fra programperioden og utviklingstrekkene i områdene i retning av et fortsatt behov for en samordnet innsats i Loddefjord og Olsvik. Samtidig har programperioden bidratt til å etablere kunnskapsgrunnlag og arbeidsmetoder som gir kommunen et bedre utgangspunkt for videre arbeid enn ved oppstarten av satsingen.

Referanser

Asplan Viak (2023). Rapport: Områdesatsingen i Loddefjord og Olsvik. Midtveisevaluering av tilskuddsordningen.

Ballo, J. G., Heglum, M.A., Nilsen, W., & Bernstrøm, V. H. (2022). Can adolescent work experience protect vulnerable youth? A population-wide longitudinal study of young adults not in education, employment or training (NEET). Journal of Education and Work, 35(5), 502–520.

Bergen kommune (2018). Barnetråkkregistrering Loddefjord.

Bergen kommune (2018). Barnetråkkregistrering Olsvik.

Bergen kommune (2020). Plan for områdesatsing 2020-2024.

Bergen kommune (2020). Programbeskrivelse for områdesatsing i Loddefjord og Olsvik 2019-2026.

Bergen kommune (2021). Ungdommens Loddefjord.

Brattbakk, I. & Andersen, B. (2017). Oppvekststedets betydning for barn og unge: Nabolaget som ressurs og utfordring. doi:10.13140/RG.2.2.27260.64649

Brodtkorb, E. & Rugkåsa, M. (2015). Utfordringer for sosialt arbeid i dag.

Ellingsen, I. Levin, B. Berg & L. C. Kleppe (Red.), Sosialt arbeid. En grunnbok. (s. 299–313). Universitetsforlaget.

Fyhn,T, Radlick, R.L. & Sveinsdottir V. (2021). Unge som står utenfor arbeid, opplæring og utdanning (NEET). En analyse av unge i NEET-kategorien. NORCE Research AS.

Fyhn, T., Skagseth, M., Rogstad, J. Evaluering av Delprogram 2 I områdesatsingen i Loddefjord og Olsvik Delrapport II

Lysio Research (2026). Innbyggerundersøkelse Loddefjord.

Lysio Research (2026). Innbyggerundersøkelse Olsvik.

Markussen, E. (2014). Utdanning lønner seg: Om kompetanse fra videregående og overgang til utdanning og arbeid ni år etter avsluttet grunnskole 2002. NIFU.

Meld. St. 28. (2022–2023). Gode bysamfunn med små skilnader

Menon Economics (2025). Evaluering av områdesatsing som statlig virkemiddel.

NOU 2020:16 (2020) Levekår i byer. Gode lokalsamfunn for alle. Kunnskapsdepartementet

Respons Analyse (2018). Innbyggerundersøkelse Loddefjord.

Respons Analyse (2018). Innbyggerundersøkelse Olsvik.

Ruud, M.E., Barlindhaug, R., & Staver, A.B. (2019). Kunnskapsoversikt: Områderettet innsats som virkemiddel. Internasjonale eksempler (NIBR-rapport 2019:25). Oslo: NIBR

Schaffer, B. B. & Wen-hsien, H. (1975). Distribution and the theory of access i Development and Change, 6(2), 13–36. https://doi.org/10.1111/j.1467-7660.1975.Tb00674.x

Twelvetrees, A. (2002). Community work. Palgrave Macmillian.

Wollebæk, D. og Bock Segaard, S. (red.) (2011) Sosial kapital i Norge.

Ågotnes, G. & Larsen A.K. m.fl (2022). Kollektiv mobilisering. Samfunnsarbeid i teori og praksis.

Oversikt over tilskudd til områdesatsing Loddefjord 2018-2025
Aktivitet og arrangement

Oppgradering av turstier	Alvøskogens Venner
Urban Turløype	Bergen og Hordaland Turlag
Søknad om støtte til Jubileum	Borettslaget Vestre
Etterskoletid i Loddefjord	Loddefjord Sokn
Forandringshuset og 13-20	KFUK-KFUM
Aktivitetsdag Vadmyrabanen	vadmyra idrettslag
E-sport Bergen Vest IL	Bergen Vest IL
Aktivitetsguide i Loddefjord	Idrettsrådet i Bergen
Møtepunkt for barn og foreldre	Vadmyra barnehage
Aktivitetsdag for alle	Vadmyra Idrettslag
Jubileumsfest	Loddefjord skole FAU
Utstyrstilgang til store grupper	Frilager Bergen og omegn
Kompetanseheving av frivillige	Bergen og Hordaland Turlag
Aktivitesguide	Aktivitetsguide, Idrettsrådet i Bergen
Torgdag	Loddefjordutvalget
Aktivitet på Elvetun	KFUK- Forandringshuset Loddefjord
Idrettskolen 5071	Vadmyra I.L. - Fotballgruppen
Loddefjord Open	Bergen Skateboardklubb
Inkludering gjennom aktivitet	Pafev
Inkludering gjennom aktivtet	Pafev
Generasjoner møtes i Grendahuset i Lyderhorn Borettslag	Lyderhorn Borettslag
Unity Girls	Unity Spark
Støtte til arrangement	FAU Vadmyra skole
Idrettskolen 5071	Vadmyra I.L. - Fotballgruppen

Fysisk oppgradering

Aktivitetspark	Borettslaget Vestre
Lekeplass	Hetlevikhøyden borettslag
Ny lekeplass i Ravnestølen	Ravnestølen boligeierlag
Lekeområder	Vestre Hetlevik borettslag
Nytt lekeareal i Borettslaget Vestre	Borettslaget Vestre
Parkområde	Hetlevikhøyden Borettslag
Opprusting av felleslekeplass	Tjønnveien Borettslag
lekeplasser og sosiale soner	Lyderhorn Borettslag
Alvøskogens venner - turområder	Alvøskogens venner
Lekeplass	Borettslaget Vestre v/Torunn J Hjelmtveit
oppgradering uteområder	Lyngfaret Borettslag
Renovasjon Grendahus	Lyderhorn Borettslag
Opprusting av ballbinge	Borettslaget Vestre
Oppgradering av ballbinge	Tjønnveien Borettslag
Utvidet lekeareal	Lyngfaret Borettslag
Forskjønnelse av innkjørsel	Bjørndalstræ borettslag
Utendørs samlingsplass	FAU VADMYRA SKOLE
Oppgradering av lekeplass	Storaholtet Borettslag
Parsellhage i Loddefjord	Loddefjord Sokn

Oversikt over tilskudd til områdesatsing Olsvik 2018-2025
Aktivitet og arrangement

Prosjekt Spilleglede2019	Olsvik skolekorps
Møteplass i Olsvik	Olsvik Idrettslag
Dojo - Tatami og skyvedør	Lyderhorn Karateklubb
Digital 17-mai feiring i Olsvik	FAU ved Olsvik skole
Områdesatsing Olsvik skolekorps	Olsvik skolekorps
Digital Lysfest 2020	Fau ved Olsvik skole
Interaktivt vandreteater	Eventyr i parken
Alvøskogens venner	Alvøskogens venner
Spilleglede 2021 gratistilbud	Olsvik skolekorps
Familieforestilling Kulturfest 2021	Olsvik menighet
Lysfest 2021	FAU ved Olsvik skole
Foredrag med Marco Elsafadi	FAU ved Olsvik skole
Spilleglede og sosiale aktiviteter	Olsvik skolekorps
Lysfest Olsvik skole	FAU ved Olsvik skole
Aktivitetsguide i Olsvik	Idrettsrådet i Bergen
Inkluderende kulturtilbud	Olsvik skolekorps
Ukrainske dager i Olsvik	Lions Club Bergen Vest
Ferieåpent StartOppLekene	Bergen Ballklubb
Olsvik gatefest	Colla Voce
Graffittikurs Olsvik skole	FAU ved Olsvik skole
Graffittikurs Olsvik skole	FAU ved Olsvik skole
Temakveld inkludering og rasisme	FAU ved Olsvik skole
Middag SuperOnsdag	Olsvik sokn
Aktivitetsguide i Olsvik	Idrettsrådet i Bergen
Inkludering og mangfold 2024	Olsvik skolekorps
Åpent klubbhus	Olsvik IL
Frivilligtreff i LOK	Olsvik Idrettslag
Utstyr til nytt volleyballag	Lyderhorn Volleyballklubb
Gamle Kjøkkelvik velforening	Kjøkkelvik velforening
Middag SuperOnsdag	Olsvik sokn
Robust 2025 - Olsvik skolekorps	Olsvik skolekorps
Gatefest i Olsvik - 2025	Olsvik skolekorps
Aktivitetsmesse for ungdom i Vest	Loddefjord, Olsvik, Kjøkkelvik IL

Fysisk oppgradering

Lekeplass	Nedre Brønndalen velforening
Uteområde rundt klubbhus	Olsvik Idrettslag
Olsvikmarka Parkatrium	Olsvikmarken Borettslag
Aktivitetsområde	Brønndalen Borettslag
Olsvikmarken utegym	Olsvikmarken Borettslag
Nytt uteområde	Olsvikåsen VGS
Nyskapende aktivitetsanlegg	FAU Olsvikparken barnehage
Olsvikparken barnehage- kunst	Grøntulien Borettslag
Lekeområde Grøntulien Borettslag	Loddefjord IL - Basket
Gatekunst på nærmiljøanlegg	Lyderhorn Karateklubb

Tiltaksliste for områdesatsing i Loddefjord og Olsvik 2019–2025

Oppgraderinger og investeringer i fysiske kvaliteter

Elvetun ungdomshus oppgradering uterom og innvendig	Etat for bygg og eiendom / Etat for bibliotek og kultur	planlagt trinn 2
Olsvikparken oppgraderinger (grill, lekeapparater m.m)	Bymiljøetaten	planlagt trinn 2
Oppgradering badeplass v/ Ægirsvei (grindbygg m.m.)	Bymiljøetaten	ferdigstilt
Etablering av læringsrommet	Etat for bibliotek og kultur	ferdigstilt
Innvendige oppgraderinger Loddefjord bibliotek	Etat for bibliotek og kultur	ferdigstilt
FYSAK Loddefjord	Etat for idrett	pågående
Vegetasjonsrydding Vadmyra skole og Vestre borettslag	Bymiljøetaten	ferdigstilt
Sandgotnabanen gangveier og aktiviserende uterom	Bymiljøetaten (Barnas Byrom)	ferdigstilt
Velkomstpark Olsvikåsen vgs	Vestland Fylkeskommune	ferdigstilt
Gapahuk ved Olsvik skole	Bymiljøetaten	ferdigstilt
Nærmiljøanlegget i Olsvik	Etat for idrett	ferdigstilt
Brønndalen friområde	Bymiljøetaten (Barnas Byrom)	ferdigstilt
Sandgotna skole uteareal og innvendig oppgradering	Etat for bygg og eiendom	ferdigstilt
Vadmyra skole uteamfi	Etat for bygg og eiendom	ferdigstilt
Vadmyra skole uteklasserom/leskur	Etat for bygg og eiendom	pågående
Nyskapende nærmiljøanlegg Olsvikåsen vgs	Vestland fylkeskommune	pågående

Trafikksikring og mobillitet

Hjertesonetiltak Olsvik skole	Bymiljøetaten	ferdigstilt
Reparasjonstiltak gåveinett Loddefjord (8 stykk)	Bymiljøetaten	pågående
Oppgradering av Lyngfaret gang- og sykkelsti	Bymiljøetaten	ferdigstilt
Olsvikløypen	Bymiljøetaten	ferdigstilt
Hundestien	Bymiljøetaten	ferdigstilt
Trafikksikring Hetlevikåsen	Statens Vegvesen/Vestland fylkeskommune	ferdigstilt
Trafikksikring Olsvikskjenet	Statens Vegvesen/Vestland fylkeskommune	ferdigstilt
Mobilitetsanalyse Olsvikåsen	Bymiljøetaten	ferdigstilt
Skilting av gang- og sykkelstier Olsvikåsen	Bymiljøetaten	ferdigstilt
Innstramming av kryss ved Olsvikåsen barnehage	Bymiljøetaten	ferdigstilt
Skilting av turveier i Loddefjord og Olsvik	Bymiljøetaten	ferdigstilt
Oppgradering av gangvei langs badeplass Ægirsvei	Bymiljøetaten	under planlegging
Sykkeltiltak Krabbedalen	Miljøløftet	pågående

Skole, barnehage og utdanning

Skolesatsing, prosjektleder og ressursteam	Etat for skole	pågående
Nav-overgang og OL-jobb	Nav Bergen Vest	pågående
Følgeforskning skolesatsing	NORCE	pågående
Lesefrø barnehageprosjekt	Etat for bibliotek og kultur	videreført ordinær drift

Medvirkningsprosjekter og økt deltakelse

Etablering av tilskuddsordning for lokale organisasjoner	Byrådsavdeling for byutvikling	pågående
Nærmiljøkontor, koordinatorstillinger	Byrådsavdeling for byutvikling	pågående
Nærmiljøgrupper	Byrådsavdeling for byutvikling	pågående
Medvirkning Olsvik UNG	BBU/Kulturetaten	ferdigstilt
Ungdommens Loddefjord innpillsprosess	Tverretatelig samarbeid	ferdigstilt
Folkemøter	Byrådsavdeling for byutvikling	pågående
Satsing mot barnefattigdom (8 piloter skjønnsmidler Fylkesmannen)	Byrådsaavdeling for næring, kultur og idrett	ferdigstilt
Kreative Loddefjord og Olsvik medvirkningsprosess	Byrådsaavdeling for næring, kultur og idrett	ferdigstilt
Loddefjord Torgdag	Tverretatelig samarbeid	videreført av frivillighet
Olsvik gatefest	Tverretatelig samarbeid	videreført av frivillighet
Medvirkningsprosess Brønndalen friområde	Bymiljøetaten	ferdigstilt
Medvirkning FYSAK Loddefjord	Etat for idrett	pågående

Byutvikling og planarbeid

Strategisk planprogram for Loddefjord	Plan- og bygningsetaten	avsluttet, men laget tiltakslister
Områderegulering Loddefjordåsen	Plan- og bygningsetaten	pågående
Reguleringsplan Frieda Fasmer sykehjem	Plan- og bygningsetaten	pågående
Reguleringsplan utbygging Leidarkollen	Plan- og bygningsetaten	pågående

Nærmiljøprosjekt / tjenesteutvikling fritid/møteplass

Meråpen skole Olsvik, aktivitetskoordinator	Etat for bibliotek og kultur	avsluttet
Åpent Hus Elvetun, aktivitetskoordinator	Etat for bibliotek og kultur	videreført ordinær drift
Olsvik UNG og Olsvik juniorklubb, etablering-sstøtte	Etat for bibliotek og kultur	videreført ordinær drift
BUA Vestkanten, etableringsstøtte	Etat for idrett	ordinær drift fra 2027
Lyderhorn frivilligsentral, etableringsstøtte	Etat for bibliotek og kultur	ordinær drift fra 2027
Frisklivsentralen utetrening i Olsvik	Etat for helsetjenester	videreført av frivillighet
Superlåner	Etat for bibliotek og kultur	implementert alle avdelinger
Kulturagentene	Etat for bibliotek og kultur	avsluttet
Barn, mat og kulturopplevelser	Byrådsaavdeling for næring, kultur og idrett	avsluttet
Parkourkurs Loddefjord og Olsvik	Idrettsetaten	pågående
Liten i Loddefjord	Tverretatelig samarbeid	pågående
Pop-up bibliotek i Olsvik	Etat for bibliotek og kultur	avsluttet
Kreative Loddefjord og Olsvik kunstnerprosjekt	Etat for bibliotek og kultur	avsluttet
Utlånsordning for IT-utstyr Loddefjord bibliotek	Etat for bibliotek og kultur	pågående
Kultur på resept	Byrådsaavdeling for næring, kultur og idrett	pågående